

wają w 1565 r. pieczęci własnej z herbem Radwan i literami J. B. czy też L. B.¹⁾. Jeżeli ta pieczęć była rzeczywiście ich własną lub pożyczoną od współklejnotnika, nasi L. byłiby nie Dołęgami, a Radwanami, t. j. przybyszami świeżej daty. Ta sama rodzina L. już w 1516 r. siedziała na L. Źródła wymieniają 6 L.²⁾.

1) Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 1240. Pierwsza litera inicjałów na pieczęci jest niezbyt wyraźna.

2) Jadwiga, wdowa po Stanisławie z Łakna v. Łakna oddaje w 1516 r. w zastaw część L. Mikołajowi († przed 1543) i Jakóbowi († przed 1543), braciom rodzonym z L., którzy następnie w 1530 r. biorą w dzierżawę inną część L. od Jana Chelmieckiego Sapy, łowczego dobrzyńskiego. Syn i sukcesor łowczego Kacper Chelmiecki Sapa około 1543 r. wypędza Feliksa, Jana i Jakóba L., synów Mikołaja i Mateusza L., syna Jakóba z pewnej części L. Z tego powodu ci czterej L. procesują się z nim w 1543-6 r. w rozmaitych instancjach, twierdząc, że Chelmiecki odebrał im nie tę część L., która do niego należy, a zupełnie inną część, którą Jadwiga z Łakna niegdyś oddała w zastaw ich ojcóm. Proces ten ciągnął się jeszcze w 1546 r., choć L. wygrali go w sądzie assessorskim. Ci sami Jan, Jakób i Mateusz L. siedzą w 1564-8 r. na L. W 1564-5 r. opłacają podatek od jednej włóki w L. (Gr. bobr. I, 179-181, 372-376, 457, 601, 602, 891, 892, 907, 908; II, 10, 47, 48, 102, 103, 169, 170, 194, 363, 364, 374, 397, 401. Wyk. pob.).

98. LIGOWSCY z parafjalnej wsi Ligowa v. Ligowa Wielkiego v. Starego i Ligowa Małego v. Ligówka bornego (*pow. lipnoski*) drobna szlachta, przeważnie zagrodowa, bardzo licznie rozrodzona¹⁾. Posiadają przydomki *Brzuszek v. Brzuszek, Czech*²⁾, *Giza Grzan* (?) czy też *Krzan, Noskowicz, Perca, Perzyk, Pika*³⁾, *Rżysko, Wróbel i Znojek*.

Prócz znanych heraldykom L. herbu Jastrzębiec⁴⁾ na Ligowie i Ligówku za ostatnich dwóch Jagiellonów siedzą L. herbu Lubicz, którzy dziedzicząc w sąsiednich Śniechach (par. sudraska pow. lipnoski), piszą się również *Śniechowskiemi*⁵⁾.

1) Źródła z lat 1510-68, a wśród nich i Metryka Koronna (XXIV, 350) wymieniają około 30 L.

2) Przydomki Czech i Czechowicz, używane przez Ligowskich, Widlińskich v. Grodzieńskich, Chlebowskich i Nagórskich wskazują widocznie na wyznawanie przez niektórych członków tych rodzin herezji braci czeskich lub pochodzenie ich od przodków husytów (Por. Monum. med. aevi XVIII t. III cz. I). Przydomku Czech L. używają już na początku XVI w. (Metr. Kor. XXXIV, 348).

3) Przydomek ten (od noszenia Piki, t. j. od udziału w wyprawach wojennych) brali również Grzębscy.

4) Boniecki.

5) Ambroży Luba L. (Wyk. pob. 1535 i 1540 r.), dziedzic części w Ligówku (1535-65) wraz z bratem rodzonym Walentym L. z Ligówka i Turzy

Ci L. Lubowie wraz z swymi współklejnotnikami Chocieńskimi z sąsiedniego Chocienia (par. ligowska) niezawodnie pochodzą od Lubów Kokoszczyńskich z sąsiedniego Kokoszczyzna (par. sudraska)⁶⁾.

Od L. Wróblów (herbu Jastrzębiec? Lubicz?), rodziny już w końcu XV w. osiadłej na L.⁷⁾, idą Koziroscy Wróblowie z pobliskiego Koziroga rzeczno i leśnego (par. tuchowska pow. dobrzyński), od tych zaś ostatnich—Kamieńscy Wróblowie z Kamieni Kotowych (par. tuchowska).

L. Gizowie⁸⁾ oraz Bęklewscy Gizowie i Gizicze z Bęklewa (par. mokowska pow. dobrzyński) byli prawdopodobnie dwoma gałkami Gizińskich herbu niewiadomego z Gizinka (par. ruska pow. rypiński).

Wielkiej (Wyk. Pob. 1564-5) pieczętuje się w 1565 r. Lubiczem (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 559). Szymon Luba L. z Ligówka (Wyk. pob. 1541 r. Gr. bobr. II, 59 i 60), zmarły przed 1564 r., z dwóch żon spłodził synów Jakóba, Adama i Józefa L. (Gr. bobr. II, 59, 60, 437, 439, 440, 451-453). Z nich Adam i Józef (1564-8), dziedzic części w L. Wielkim i Gozdach nabyli w 1567 r. od brata przyrodniego Jakóba L. części w L. i Chocieniu (Gr. bobr. II, 59 i 60). Ci bracia Adam i Józef L., notoryczni Lubowie, pieczętują się w 1565 r. Radwanem bez liter (pieczęcią własną), pożyczonym widocznie od sąsiada lub krewnego (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 1254). W pewnej zapisce sądowej z 1568 r. figurują, jako Śniechowscy i Ligowscy (Gr. bobr. II, 439, 440).

6) Por. Kokoszczyńscy. 7) Metr. Kor. XXXIV, 348.

8) Jan L. Giza (1541) posiada zagrodę w L. (Wyk. pob.).

99. LUBOWSCY v. LUBOWIESCY v. LUBOWIECCY herbu Paprzyca¹⁾ z Lubowisi v. Lubowca²⁾ w *par. krostkowskiej pow. lipnoskim* dawni przybysze z Mazowsza, drobna szlachta, przeważnie zagrodowa, dość licznie rozrodzona. Niektórzy z nich używają przydomków *Grad i Sasin* (od imienia przodka). Posiadali L. już za Jagielly³⁾. Byli jednej dzielnicy z Jarzyczewskimi v. Jarzyczewskimi z Jarzyczewa v. Jarzyczewa (par. karnkowska pow. lipnoski) i gałęzią Jarzyczewskich—Zlewodzkiem i z Zle-

1) Paprocki Her. ryc. pol. str. 633. Boniecki.

2) W źródłach XV i XVI w. Lubowce, Łubowe, Lubowś i Lubowidz (!!!). W połowie XVII w. Lubowiec Wielki i Mały (Bobr. ziem. wpis.). Dzisiaj Lubowiec.

3) Andrzej z Lubowisi z rodu Kuczabów (Paprzyców) brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski przez szlachtę dobrzyńską (Rzyszc. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578). Część Wielkjana w L. uległa konfiskacie w 1498 r. z powodu niestawiennictwa jego na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 198). Anna L. (1543) była za Marcinem Karnkowskim z Jankowa (l.c. LXV, 140).

wód⁴⁾ (par. zadusznicka pow. dobrzyński), a zapewne i z Gizińskimi przydomku *Jartek i Mnich* z Gizina w par. ruskiej pow. rypińskim⁵⁾.

Od Andrzeja Grada L. v. Nieprzeskiego z L. (1489-1530) na Nieprzesnej w pow. szezyczeńskim, podżupnika bocheńskiego (1489-1494), dziedzica innych dóbr oraz tenatarjusza królewsczyzn w Krakowskiem i na Rusi, który z powodu ciągłej nieobecności w ziemi dobrzyńskiej został zwolniony w 1506 r. z urzędu pisarza tej ziemi, idą Nieprzescy⁶⁾ oraz L., licznie rozrodzeni w województwie krakowskiem⁷⁾.

Niektórzy Kowalkowscy (herbu^{?)} z Kowalkowa (par. i pow. rypiński)⁸⁾ i Lubszyńscy v. Lupszyńscy herbu Ła-

⁴⁾ Mateusz L. (1545-7) pleban w Chalinie, był stryjcznym dziadem (sc. z linii ojczystej) Trojana (1538-47), Mateusza (1540-7), Wojciecha (1545-65) i Łukasza (1545-7) Jarczewskich Strączków, braci rodzonych, zapewne synów Jana Strączka z Jarzyczewa (1539-40), dziedziców części w Gizinie v. Gizinku (1547), odziedziczonych po rodzicach (Gr. bobr. I, 689, 1123-1125). Z nich Trojan Strączek prócz tego posiadał w 1538-47 r. część w Jarzyczewie, Wojciech w 1564-5 r. siedzi na Brzeskach, a Mateusz figuruje również jako szlachcic zagrodowy powiatu dobrzyńskiego w wykazie poborowym 1540 r. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 235, 613, 614, 642-644, 689, 871, 923, 936, 974-977, 1212, 1281). Bratem tych Strączków nie rodzonym był Bartłomiej Jarczewski (1543-65) z Jarzyczewa (Gr. bobr. I, 47, 48, 92, 458, 613, 614, 642-644, 689, 981, 1063-1065). Jarczewscy, a wśród nich i nasz Bartłomiej z Walentym i pochodząca od Jarczewskich gałąź Zlewodzkiej pieczętuje się Paprzyca (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 1261 i t. 58 Nr. 957). Por. Jarczewscy i Zlewodzy.

⁵⁾ Jan Jartek z Gizina (Jarczewski?) był ojcem Andrzeja Gizińskiego Mnicha (1513 † pomiędzy 1526 i 1529), ten zaś ostatni z żony Doroty (1513-36), córki Piotra Dołęgi z Kamieni 2-o v. Bartłomiejowej Babeckiej (1535) spłodził Barbarę (1530-47), Wojciecha (1530-47) i Bartłomieja Mnicha 1530-67) Gizińskich. Córka innego Wojciecha G. (1535-4...) również używającego przydomku Jartek, Anna (1545-67) była żoną Jakóba Mazowieckiego Podkonicza z Mazowsza i Gizinka (Gr. bobr. I, 157, 177, 178, 571-573, 614, 636, 937-946, 1123-1125; II, 40-42, 58, 221, 367, 368. Wyk. pob.).

⁶⁾ W licznych zapiskach Metryki koronnej Nieprzowsy, Nieprzewscy, Nieprzowsy (sic!). Andrzej L. v. Nieprzeski był zamożnym szlachcicem jedynie dzięki nadaniom królewskim.

⁷⁾ Metr. Kor. XIII, 76; XVII, 176; XVII, 176, 123; XX, 55; XXI, 337; XXXIV, 433 i 691; XLIX, 7; LIX, 220. Boniecki.

⁸⁾ Piotr Kowalkowski v. Lubowieski, szlachcic zagrodowy z L. (Wyk. pob. 1531-4...), był ojcem Wawrzyńca Kowalkowskiego (1564-8) v. Lubowieskiego (Wyk. pob. 1564-5 r. Gr. bobr. II, 370). W tekście kwitu poborowego, wydane w 1565 r. przez Wawrzyńca (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 108 — pieczęć zniszczona), pisarz poborcy nazywa go Kowalkowskim, a na odwrotnej stronie kwitu Lubowieskim.

będz z Lupsina v. Lupsyzna w pow. radziejowskim⁹⁾, dziedzice cząstek w L., pisali się w drugiej połowie XVI w. Lubowieckimi.

Być może, że wśród kilkunastu L., których wymieniają źródła z lat 1531-68, byli jeszcze L. innych herbów.

⁹⁾ W wykazach poborowych i aktach grodzkich bobrownickich: Lubezyńscy, Lipezyńscy, Lupezyńscy, Lupezeńscy, Lupezyńscy, Lupeńscy, Lupszyńscy, Lubstyńscy (!!!). Jadwiga Lubszyńska (z domu Makowiecka?), dziedziczka części w Makowcu i L. (1546-65), żona Stanisława Lubszyńskiego (1545 † przed 1565 r.), figuruje w wykazie poborowym 1565 r. jako Lupszyńska z Makowca i Lubowiecka z Lubowoi. Synowie Stanisława i Jadwigi Wojciech z Makowca (1567) i Andrzej (1567) imposesjonat i gołota, pisali się tylko Lupszyńskimi (Gr. bobr. I, 614, 615, 626, 980, 981, 1008, 1057-1059, 1133, 1134, 1156, 1157, 1168, 1271; II, 141, 142, 171, 251, 252. Wyk. pob.).

L.

100. ŁAPINOSCY v. ŁAPINOWSCY herbu Rogala¹⁾ z Łapinosa Małego v. Bornego w par. osieckiej pow. rypińskim (dzisiaj Łapinozek)²⁾, szlachta cząstkowa, nielicznie rozrodzona.

Andrzej Ł. dworzani biskupa płockiego, pieczętuje się w 1552 r. Rogalą³⁾.

Sebastjan Ł. (1544-7), żonaty z Zofją Widlińską (1544), dziedziczką części w Widlnie (par. krostkowska pow. lipnoski) i Grodzieniu, córka Katarzyny z Grodzieńskich Widlińskiej, pisał się również Widlińskim⁴⁾.

Źródła z XVI w. wymieniają 8 Ł.

¹⁾ Boniecki.

²⁾ Paprocki (Her. ryc. pol. str. 664) wymienia Łapanowskich Rogalów z ziemi przemyskiej, jako gałęź Mirosławskich z Mirosławia w ziemi płockiej (!), którzy wcale w księdze poborowej płockiej z 1531-52 r. (Arch. Kom. Sk. t. 52) nie figurują. Z Łapinosa Wielkiego v. Staroego w par. osieckiej wyszli Łapinoscy v. Łapinoscy herbu Zagroba (Boniecki). Być może, że do tego rodu należał Piotr z Łapinosa, obecny 13 stycznia 1346 r. w Rypinie, jako świadek przy nadaniu przez Władysława ks. łęczyckiego i dobrzyńskiego Płonno Małego Henrykowi z Kowalewa (Bobr. ziem. oblig. f. 65 i 66). Namięta z Ł. z rodu Zagrobów uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską (Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578). Ponieważ Ł. Wielki na początku XVI w. był już dziedzicem Radzikowskich, a w 1540 r. po kądzieli przeszedł do Narzymskich i był ciągle w ich posiadaniu (Bobr. ziem. oblig. f. 22 i 23. Wyk. pob. Gr. bobr. II, 188, 217, 366, 367, 419), widocznie więc, że Ł. Zagrobowie wygaśli w XV w. lub też wynieśli się w inne strony.

³⁾ Ks. pob. płoc. 1531-52 r. (Arch. Kom. Sk. t. 52).

⁴⁾ Gr. bobr. I, 342, 343, 347, 348, 363, 928, 929, 1066, 1067, 1086, 1148, 1213, 1219.

101. LASZCZOWIE herbu niewiadomego patrz Dyblińscy, Radomińscy i Suradowscy.

102. ŁĄCCY herbu niewiadomego z Łąckiego (*par. harnkowska pow. lipnoski*), na którym za Jagiełły siedzieli Grzymalowie z pobliskiej Kamienicy (*par. skąpska pow. lipnoski*)¹⁾.

Łąkie musiało być skonfiskowane właścicielom w drugiej połowie XV w., skoro już na początku XVI w. było wsią królewską tenuty Kuczborskich, od których przeszło (1539 r.) w posiadanie Orłowskich²⁾. Widocznie jednak, że częśćka Ł. w połowie XVI w. była dzierżawiona czy też trzymana w zastawie przez członków jakiejś drobnoszlacheckiej rodziny, którzy od Ł. pisali się Łąckimi, albowiem akta grodzkie bobrownickie z 1543-7 r. wymieniają Feliksa Łąckiego³⁾, podwoźnego, a następnie woźnego ziemskiego, pow. rypińskiego⁴⁾. Herb tego Ł. nie jest nam wiadomy.

Innych Ł. źródła nie wymieniają.

1) Janusz z Kamienicy v. Łąckiego pieczętuje się w 1434 r. herbem Grzymala z napisem »Janusii de Lunc« (Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578). Por. z Kamienicy ród herbu Grzymala.

2) Metr. Kor. LV, 45 i LIX, 24.

3) W łacińskim tekście Laczki, Leczki, Lecki, Łaczki, Łacki, Lhączki, Lhoncezki, Łączki, Lanczki, Łaski (!).

4) Gr. bobr. I, 389, 906, 1033, 1085, 1092, 1138, 1139, 1157, 1217, 1237, 1247, 1249, 1260.

103. ŁĄŻYŃSCY ZIELONKOWIE herbu Lubicz¹⁾ i Ł. herbu Nałęcz²⁾, dość zamożne rodziny szlacheckie. Jedni i drudzy wyszli z jednej i tej samej wsi parafjalnej Łążyna v. Łążyna Wielkiego (*pow. lipnoski*), nadanego w 1248 r. prawem wiecznym przez Kazimierza księcia kujawskiego i łeczyckiego Markowi kapelanowi i synowi jego Łazarzowi wraz z braćmi³⁾.

Znanym przodkiem Ł. Zielonków był Stefan Zielonka (1512-20) na części Ł. i Osieka Małego v. Osieczka⁴⁾. Z pomiędzy kilku synów Stefana z Katarzyny Kawieckiej (1543 † 1546) Jakób Ł. Zielonka z Ł. v. Zielonkowski (1453-67), żonaty z Katarzyną Zagajewską i Szymon Zielonka v. Łążyński († przed 1543) byli dziedzicami części Ł. i Osieka Małego. Szymon z żony Ossowskiej v. Zboińskiej, córki Mikołaja Zboińskiego v. Ossowskiego, podcza-

1) Boniecki.

2) Paprocki, Boniecki, Kojalowicz.

3) Dokumenty kujawskie (Archiwum Komisji Historycznej IV str. 184 Nr. 12).

4) Metr. Kor. XXVI, 159 i XXXI, 472 Gr. bobr. I, 765, 766.

szego ziemi dobrzyńskiej, miał syna Mateusza Zielonkę v. Łążyńskiego (1543-6) z Ł. i Osieczka⁵⁾.

Ł. Nałęczce byli gałęzią Nałęczów z Osieka Małego v. Osieczka w par. łążyńskiej, zwanego również Osiekiem v. Osieczkiem Nałęczów.

Protoplastą ich był Paweł Nałęcz (1543-7) na częściach w Osieczku, Łążynie, Zembowie, Kawieczynie, Steklunku, Wapielsku i Dąbrówce. Ten Paweł, piszący się z Łążyna i stąd nazywany również Łążyńskim Nałęczem lub Łążyńskim⁶⁾, z żony Konstancji N., w 1567 r. już wdowy⁷⁾, spłodził córkę Annę Radzińską (1567)⁸⁾ i synów Marcina, Wojciecha i Stanisława, którzy też pisali się z Ł. Z nich Stanisław Nałęcz z Ł. v. Łążyński Nałęcz († przed 1567 r.)⁹⁾ miał syna Mateusza (1567), współdziedzica Osieczka i Ł.¹⁰⁾ Bracia Stanisława Marcin i Wojciech Nałęczce z Ł. v. Łążyńscy Nałęczce v. Łążyńscy¹¹⁾ posiadali w 1564-8 r. obydwaj części w Osieczku, Łążynie, Steklunku, Kawieczynie i Zembowie, a prócz tego Wojciech sam jeden części w Dąbrówce pod Kikołem i Wapielsku¹²⁾. Na początku XVII w. Ł. Nałęczce kwitnęły na Litwie¹³⁾.

Prócz Ł. Lubów i Nałęczów, na Ł. w pierwszej połowie XVI w. siedział niejaki Lisiek niewiadomego herbu¹⁴⁾ i pochodzenia, rodzony wuj Katarzyny z Kawieckich Ł. Zielonczyny, która odziedziczyła po nim 4 włóki w Ł.¹⁵⁾

Innych Ł. źródła nie wymieniają.

5) Wyk. pob. Gr. bobr. I, 163, 200, 204, 205, 765, 766, 804, 954, 1000, 1011-1013, 1167, 1168, 1377.

6) Gr. bobr. I, 136, 163, 200-205, 242, 246, 247, 268, 499, 568, 711, 746, 749, 750, 805, 806, 931, 954, 1050, 1181, 1182, 1188, 1200, 1253, 1264, 1266, 1267, 1288-1290, 1294, 1295, 1304, 1305, 1357-1359, 1364, 1372, 1374, 1377, 1381, 1382.

7) Gr. bobr. II, 68, 198-201. 8) Gr. bobr. II, 198-200, 202-204.

9) Gr. bobr. II, 163-165, 199, 200, 279. 10) Gr. bobr. II, l. c.

11) Gr. bobr. II, 68, 163-165, 170, 171, 199-203, 205, 279, 297, 321-324, 340, 381, 427.

12) Gr. bobr. l. c. Wyk. pob. 13) Kojalowicz. Compendium.

14) Przydomek Lis (od herbu) posiadają Sicińscy. Przewiska Lisiek (Łążyńskich) i Lisiak (Trzecińskich) mogły powstać od cech charakteru jednostek lub też od nazwiska jednej z rodzin Lisowskich, które kwitnęły wówczas w ziemi dobrzyńskiej np. Lisowskich v. Głuchowskich herbu Rogala z Lisowa i Głuchowa w dow. bielskim. Ci Lisowscy za Zygmunta Staroego posiadali w ziemi dobrzyńskiej zagrody w Maluszynie, Blinie i Źródłach.

15) Gr. bobr. I, 755.

104. LOCHOCCY herbu Junosza z Lochocina (*par. chełmicka pow. dobrzyński*), wybitny ród szlachecki. Dziedziczyli na Ł. już za Jagielly. Jan z Ł. z rodu Junoszków brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski przez szlachtę dobrzyńską¹⁾.

Niektórzy Ł. z Głębozka (*par. chojeńska pow. rypiński*) pisali się w pierwszej połowie XVI w. Głębockimi. N. Głębocki z Ł., skarbnik ziemi dobrzyńskiej zmarł w 1508 r.²⁾. Katarzyna, wdowa po Piotrze Lochockim v. Głębockim z Głębozka i Niedźwiedzia, zapewne synu tego skarbnika, i jej synowie Erazm, Wojciech i Piotr Ł. z Głębozka i Niedźwiedzia, w niektórych zapiskach sądowych z 1544 r. figurują, jako Głębozcy³⁾. Z nich Erazm Ł. dwie zapiski sądowe z 1544 r. nazywają też Wojnowskim. Widocznie wówczas do niego należała część Wojnowa (*par. ruska pow. rypiński*), granicząca z jego dziedzictwem w sąsiednim Ciepieniu. Nazwisko Głębockich nie utrzymało się i zostało w kilkadziesiąt lat później przez Ł. zaniechane.

Źródła wymieniają 8 Ł.⁵⁾.

¹⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578. Za Jagielly Junoszowie siedzieli również na sąsiednim Wichowie (*par. chełmicka*). Jan z Wichowa z rodu Junoszków uczestniczył w 1434 r. w obiorze na tron Jagiellończyka (Rzyszcz. i Mucz. l. c.).

²⁾ Metr. Kor. XXIII, 223. ³⁾ Gr. bobr. I, 268 i 293. ⁴⁾ Gr. bobr. I, 458 i 461.

⁵⁾ Szymon Ł. (1521-47) na Ł., od 1521 r. skarbnik ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XXXVII, 98, Gr. bobr. I, 85-87, 241, 437, 537, 663, 664, 738, 890, 891, 908, 909, 1094, 1095, 1322-1325) spłodził synów Sebastjana (1564-5) i Stanisława (1564-8), dziedziców Ł. (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 92-94, 428) oraz Wojciecha (1547-68), który w latach 1564-8 posiadał Obory (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1094; II, 385, 386, 412, 413, 435). Piotr Ł. v. Głębocki († przed 1543 r.), zapewne syn N. Głębockiego († 1508) z Ł. skarbnika ziemi dobrzyńskiej, dziedzic na Głębozku, Niedźwiedziu i części Steklinka, z żony Katarzyny N. (1544) miał synów Erazma Ł. v. Głębockiego v. Wojnowskiego (1544-67) na Niedźwiedziu i częściach w Steklinku, Kabnie i Ciepieniu, sędziego ziemi dobrzyńskiej (1567), żonatego z Zofją Czerską (1567), rodzoną siostrą Jakóba Czerskiego z Czernikówka, oraz Wojciecha Ł. v. Głębockiego (1544-7 — nie żyje 1567), żonatego z Frozyną Żelską (1567) i Piotra Ł. v. Głębockiego (1544-68) dziedziców Głębozka i Steklinka (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 268, 293, 433, 444, 458, 461, 464, 571, 889, 1002, 1003, 1072, 1084, 1085, 1150-1152, 1170-1174, 1211, 1212, 1263, 1333, 1359, 1360, 1373, 1374; II, 7, 10, 18, 19, 21, 22, 24, 78, 79, 297, 200, 240, 336v, 349).

105. LUSZKOWSCY herbu niewiadomego z Luszkowa niedaleko Wisły (*par. szpitalna pow. dobrzyński*), szlachta cząstkowa, nielicznie rozrodzona.

Źródła wymieniają 5 Ł.¹⁾.

¹⁾ Stanisław Ł. (1543-3) dziedziczył na części w Ł., a Wencesław Ł. (1531-47) i następnie jego synowie Jan (1545-6) i Tomasz (1545-68) Ł. — na częściach w Ł. i Bęklewie. Wojciech Ł. (1564) z Bęklewa był zapewne również synem Wencesława (Gr. bobr. I, 1, 47, 48, 92, 100, 277, 322-325, 390, 397, 405, 411, 412, 445-447, 461, 467, 468, 477, 478, 510, 582-584, 792, 796, 797, 806, 1000, 1004, 1005, 1091, 1092, 1095, 1372, 1373; II, 8, 9, 35, 160-162, 343, 412, Wyk. pob.).

M.

106. MAKOWIECCY v. MAKOWECCY z Makowca w *par. karnkowskiej pow. lipnoskim* (dzisiaj Makowiec), drobna szlachta, przeważnie zagrodowa.

Prócz znanych heraldykom M. herbu Dołęga i Lubicz¹⁾, na M. w połowie XVI w. siedzą M. herbu Rogala, którzy od swych dziedzictw w sąsiednim Chlebowie (*par. karnkowska*) i Rzuchowie (*par. wierzbicka pow. lipnoski*) piszą się też Chlebowskimi i Rzuchowskiemi²⁾.

Być może, że wśród 15 M., których wymieniają źródła z lat 1531-68 z przydomkami *Byczek*³⁾, *Kępa v. Kępka*, *Kuśnierz*⁴⁾, *Magier v. Magiera v. Magierny* i bez przydomków byli jeszcze M. innych herbów. Przydomków *Byczek*, *Kępka* i *Kuśnierz* używają M. Rogalowie.

¹⁾ Paprocki, Niesiecki. Por. niecisłe wiadomości Paprockiego o obydwóch rodzinach. Nie wiem do której z nich należał Stanisław, którego część w M. uległa w 1498 r. konfiskacie z powodu niestawiennictwa na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 198). Uruski mylnie wyprowadza z M. w ziemi dobrzyńskiej znaną rodzinę kujawską M. herbu Pomian.

²⁾ Jakób M. Byczek (1543-7) spłodził synów: Stanisława M. Kuśnierza (1547-68) z M. i Krostkowa i Jakóba M. Kępę v. Kępę v. Chlebovskiego (1547-68), dziedzica części w M., Chlebowie i Krostkowie (Gr. bobr. I, 24, 25, 57, 58, 60, 61, 95, 240, 241, 268, 289, 290, 371, 377, 382, 384, 398, 399, 405, 714, 715, 748, 749, 824, 980, 981, 1000, 1008, 1057-1059, 1076, 1133, 1134, 1156, 1157, 1241, 1283; II, 89, 137, 138, 194, 260, 370, 405, 416, 419, 438, 444, 445, Wyk. pob.). Bliskim ich krewnym był Bartosz Makowiecki v. Chlebovski (1543-65) z Chlebowa (Gr. bobr. I, 159, 174, 330, 1137, 1145, 1171, 1172, 1180, 1181, 1213, Wyk. pob.), który wraz z Jakóbem Chlebovskim, synem Jakóba M. Byczka, używa w 1565 r. pieczęci własnej z herbem Rogala i literami J. H. Jakóba Chlebovskiego (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 1237). Marcin M. Kuśnierz (1531 † 1546 lub 1547) dziedziczył na częściach w M. i Rzuchowie. Synem jego z żony Katarzyny N. (1547) był Adrjan M. v. Rzuchowski (1564-7), szlachcic zagrodowy w Rzuchowie (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 892, 1215, 1217, 1218, 1355, 1356; II, 28, 29).

³⁾ Przydomek Byk (od cech fizycznych jednostek) spotykamy u wielu

rodzin, wcale ze sobą nie spokrewnionych np. u Klonowskich i Malonowskich w ziemi dobrzyńskiej i Łukoskich z Łukoszyna w ziemi płockiej.

⁴⁾ Przydomek Kuśnierz (od rodzaju zajęcia) brali też niektórzy Gorzechowscy.

107. MALISZEWSCY v. MALESZEWSCY herbu Godziemb¹⁾ z Maliszewa v. Maleszewa pod Lipnem (*par. i pow. lipnoski*), dawni przybysze z Kujaw.

Lutko z M. z rodu Godziembów brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską²⁾. Stanisław M. (1543-68) na częściach w M., Chodorańsku v. Chodorąsku, Jarczyczewie i Sarnówku, syn Jakóba († 1543) ojciec Andrzeja (1568) z Chodorąska, a brat rodzony Mateusza (1543-68) z M. i Walentego (1543-67) z M. i Źródła, podsędek ziemi dobrzyńskiej i sędzia grodzki bobrownicki (1566-8), żonaty z Zofją Kuczborską v. Chodorąską, pieczętuje się w 1566 r. Godziembą³⁾.

Nie wiem, czy do Godziembów czy do jakiej innej rodziny należeli: Szymon M. (1539-45), szlachcic zagrodowy z Rętfina, i Marcin M. Wilczek v. Wilczoch (1543-67), dziedzic cząstki w M., ojciec Barbary (1567-8), żony Jakóba Szczutowskiego⁴⁾.

Źródła w XVI w. wymieniają 7 M.

¹⁾ Paprocki, Daehnowski. ²⁾ Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 289. (Gr. bobr. I, 64, 82, 403, 650, 667, 668, 674-676, 748, 749, 794, 1182, 1183, 1381; II, 3, 27, 40, 50, 56, 69, 83, 92, 94, 107, 115, 123, 134, 150, 151, 160, 168, 171, 188, 206, 215, 223, 224, 233, 247, 252, 267, 278, 287, 292, 299, 300, 314, 322, 335, 337, 338, 341, 342, 344 v, 344-346, 352-355, 369, 385, 397, 407, 430, 437, 449, Wyk. pob. Metr. Kor. XCIX, 363).

⁴⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 163, 403-405, 528, 695, 824, 995; II, 91, 279, 280.

108. MALONOWSCY herbu Cholewa¹⁾ i herbu Ogończyk²⁾ z Malonowa Wielkiego i M. Małego v. Borowego v. Malonówka pod Sierpcem (*par. ligowska pow. lipnoski*)³⁾ drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa.

Z nich M. Cholewowie byli zapewne gałęzią Kamieńskich z Kamieni kotowych (*par. tłuchowska pow. dobrzyński*)⁴⁾, a M. Ogonowie idą od Zrzelskich z sąsiednich Źródła (*par. ligowska*)⁵⁾. Niektórzy M. Ogonowie posiadali przydomek *Byczek*.

¹⁾ Paprocki, Niesiecki. ²⁾ Uruski, Borkowski, Almanach Błękitny.

³⁾ W XVII, XVIII w. i dzisiaj Malanowo, Malanówko, Malanowscy.

⁴⁾ Jakób (1538-4...), Mikołaj (1546) i Paweł (1543-7) Kamieńscy, Adam Kamieński v. Malonowski (1545-7) i Wojciech Kamieński v. Malonowski Kamieńczyk v. Malonowski (1545-7) posiadali cząstki w M. Wielkim (Gr. bobr. I, 229, 495, 814, 845, 847, 886, 887, 902, 996, 1037, 1038, 1074, 1084, 1136, 1152, 1168, 1170, 1219, 1220, 1350, 1351. Wyk. pob.).

M. przydomku *Gęś v. Gąsię* byli prawdopodobnie jednej dzielnicy z Ossowskiemi Gąsiętami z Ossówki (*par. goszczkowska pow. rypiński*). Jakiego herbu byli ci Gąsięta, powiedzieć nie umiem.

Walenty M. i Mikołaj M. z braćmi z M. Wielkiego używają w 1565 r. pieczęci z herbem własnym Ogończyk i literą M.⁷⁾ Pieczęć z tego samego roku Jana M. z Malonówka⁸⁾ jest zniszczona.

Być może, że wśród kilkunastu M., których wymieniają źródła z lat 1531-68, byli jeszcze M. innych herbów.

⁵⁾ Dwaj synowie Mateusza Zrzelskiego z M. Paweł (1538-45) i Marcin (1540-65) oraz Wiczesław v. Wenczesław Zrzelski (1545-67) z M. Małego pisali się Malonowskimi (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 495; II, 493). Mikołaj M. Byczek z braćmi (1564-7) i Walenty M. (1564-5), wszyscy herbu Ogończyk (p. w.), dziedziczyli na M. Wielkim. Z nich Mikołaj Byczek miał syna Adama M. (1567) z M. Wielkiego (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 41, 56-58).

⁶⁾ Przydomków Byk i Byczek (od cech fizycznych szlachcica lub jego ojca, dziada) używają też inne rodziny, wcale z sobą nie spokrewnione, jako to Klonowscy i Makowiecy w ziemi dobrzyńskiej i Łukoscy z Łukoszyna w ziemi płockiej.

⁷⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. Nr. 546 i 568.

⁸⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 562.

109. MALUSCY z Maluszyna¹⁾ (*par. goszczkowska pow. rypiński*), różni. M. herbu Ogończyk, zapewne jedni z swymi współklejnotnikami Chocieńskimi z Chocienia w sąsiedniej *par. ligowskiej (pow. lipnoski)*²⁾, dziedziczyli na M. już za Jagielly. Stanisław z M. z rodu Ogonów był obecny 13 lipca 1425 r. na rokach ziemskich w Rypinie, jako świadek oczyszczenia szlachectwa braci Mikołaja, Michała i Szymona z Sterdyni w pow. drohickim, Stanisława z Księżopola, Wojciecha i Pawła z Koziaradów i Stefana³⁾. Może do tej samej rodziny należeli Marcin, Stanisław, Andrzej, Dominikowicz i N. Maluscy z M. i Andrzej z żoną Małgorzatą z M. i Ossówki pod Sierpcem, których części w M. i Ossówce uległy konfiskacie w 1497-8 r.⁴⁾, oraz dość zamożni M. z Osieka (*par. ligowska pow. lipnoski*), piastujący w pierwszej połowie XVI w. urzędy ziemskie⁵⁾.

Z M. w ziemi dobrzyńskiej wyszli też M. herbu Jastrzębiec⁶⁾.

¹⁾ W źródłach również Maliszyn, Maliczyn. ²⁾ Por. Chocieńscy.

³⁾ Ziem. drohic. t. 10077 str. 89. ⁴⁾ Metr. Kor. XVI, 98 i 198.

⁵⁾ W Metryce koronnej mylnie Malińscy. Mikołaj M. (1503 † 1545) na Osieku był chorążym ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XIX, 144; XX, 57; XXXIX, 747). Jan M. został w 1515 r. z podłowczego podstolim dobrzyńskim, którym był jeszcze w 1523 r. (Metr. Kor. XXIX, 113, 134; XXXVII, 446).

M., licznie rozrodzeni w 1531-68 r. na M.⁷⁾ przeważnie ubodzy ziemianie, nie mieli, jak się zdaje, nic wspólnego z M. z Osieka i należeli prawdopodobnie do szlachty wieloherbowej, wśród której przeważali Jastrzębce.

Herb i nazwisko tych M. Jastrzębców, według Okolskiego, wzięła jedna gałązka Żółtowskich Ogończyków z Żółtowa w pow. sierpskim.

⁹⁾ Borkowski, Uruski. Niesiecki wyprowadza Maluskich herbu Jastrzębiec z Małużyna w województwie krakowskim, Uruski zaś zna dwie rodziny Maluskich Jastrzębców z Maluszyna w ziemi dobrzyńskiej i z Małużyna w województwie krakowskim. Widocznie heraldycy nasi pomieszali Maluskich z ziemi dobrzyńskiej z małopolską rodziną Maluskich, pieczętującą się tym samym herbem.

⁷⁾ Źródła z tych lat wymieniają kilkunastu M.

110. MAZOWIECCY z parafjalnej wsi Mazowska w pow. lipnoskim.

Za Jagielly na M. siedzieli Doliwowie, jednej dzielnicy z Kijaszkowskimi z sąsiedniego Kijaszkowa i Piotrkowskimi z Piotrkowa (par. mazowiecka). Mieczysław z M. z rodu Doliwów uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską¹⁾. Po Doliwach na M. osiedlili się Dolegowie. M. herbu Dołęga, w XVI w. licznie rozrodzeni na drobnych działkach w M., posiadają przydomki *Podkonicz*²⁾, *Wilk*³⁾ i *Zakościelny*⁴⁾. Brat rodzony Hieronima M. Podkonicza (1543-5)⁵⁾ Jakób M. Podkonicz v. Wilk na cząstkach w M. i Gizinku (1543-68)⁶⁾, notoryczny Dołęga, używa w 1565 r. pieczęci z herbem Nałęcz i literami M. K.⁷⁾, oczywiście pożyczonej od Mateusza Kłokockiego z Kłokocka herbu Nałęcz⁸⁾.

Od tego Jakóba M. Podkonicza i żony jego Anny Gizińskiej, córki Wojciecha Gizińskiego Jartka, dziedziczki części w Gizinku

¹⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

²⁾ Przydomek M. Podkonicz, według Paprockiego (Her. Ryc. Pol. str. 402) ma pochodzić stąd, że przodek ich był w 1441 r. podkoniuszym Bolesława ks. mazowieckiego. Z tej racji potomstwo jego przezwano podkoniuszycami, podkoniczami.

³⁾ Przydomku Wilk (od cech charakteru) używają trzy rodziny zupełnie z sobą nie spokrewnione: Janczewscy, Zrzelscy i M.

⁴⁾ Paprocki l. c. Wyk. pob.

⁵⁾ Gr. bobr. I, 208, 209, 221, 274, 308, 309, 497, 578, 579, 625.

⁶⁾ Paprocki l. c. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 208-211, 221, 244, 357, 358, 571-573, 579, 613, 614, 688, 886, 887, 1072, 1084, 1085, 1362; II, 40-42, 58, 367, 368.

⁷⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57, Nr. 791. ⁸⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57, Nr. 829.

(par. ruska pow. rypiński), rodziców Marcina (1568) i Bartosza M., oraz trzech córek Katarzyny Janowej Klonowskiej, Elżbiety Piotrowej Radomińskiej i Jadwigi Jarosławowej Piskorskiej⁹⁾, być może idą Gizińscy herbu Dołęga, znani Pawliszczewowi.

Niektórzy Głodowscy herbu Dąbrowa z Głodowa (par. wierzbiicka pow. lipnoski) i Dębscy herbu Junosza z Dębska w pow. bielskim, dziedzice części w M., na sehyłku pierwszej połowy XVI w. piszą się Mazowieckimi. Piotr Głodowski z Głodowa i M. (1521 — nie żyje 1545) żonaty z Anną (Mazowiecką?)¹⁰⁾ figuruje w wykazach poborowych 1538-4... r. i w aktach grodzkich bobrownickich z 1543-5 r. najczęściej jako Mazowiecki.

Bartłomiej Barana Dębskiego herbu Junosza (1543 + 1566) z Dębska w pow. bielskim, dziedzica części w Głodowie, M. i Paskowie, żonatego z Jadwigą Sumińską współdziedziczką Sumina, Nowogrodu Sumińskich, Witoważa, Włęczu, Tupadeł i Oleśna, współtenutarjuszka Ciołuchowa, akta grodzkie bobrownickie z 1543-7 r. nazywają również Mazowieckim, Głodowskim, Sumińskim i Ciołuchowskim¹¹⁾.

Zdaje się, że kilku M. bez przydomków, cytowanych w źródłach z 1543-67 r., nie należy do żadnej z wymienionych rodzin M., a do jakiejś innej rodziny herbu niewiadomego.

Ogółem źródła z XVI w. a wśród nich i Metryka koronna¹²⁾, wymieniają kilkunastu M.

⁹⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 571-573; II, 32, 33, 40-42, 58, 336, 337, 367, 368. Nie wiem w jakim stopniu krewnym tych Podkoniczów był Wojciech M. Podkonicz, którego wymieniają akta grodzkie bobrownickie z lat 1545-68 (I, 549, 550, II, 143, 344, 426).

¹⁰⁾ Bobr. ekstr. i tar. t. I, Wyk. pob. Gr. bobr. I, 46, 210, 211, 307-309, 489.

¹¹⁾ Gr. bobr. I, 45, 60, 78-80, 82, 93, 96, 103, 104, 143, 146, 181, 232-234, 241, 243, 245, 252, 253, 260, 292, 356, 357, 391, 452, 488, 545, 625, 695, 711, 739, 815, 824, 896-899, 910, 911, 925, 951, 995, 1013, 1014, 1055, 1059, 1071, 1080, 1081, 1085, 1164-1166, 1183, 1184, 1192-1198, 1201, 1202, 1210, 1211, 1287, 1288, 1292, 1294, 1296-1299; II, 22, 23, 149, Wyk. pob. Metr. Kor. LXVII, 181. W 1564-5 r. Dębski posiada tylko część Sumina i Nowogrodu Sumińskich. Pieczętuje się w 1565 r. Junoszą z własnymi literami B. D. (Arch. Kom. Sk. t. 57, Nr. 992).

¹²⁾ XXVI, 159.

111. MIERZYŃSCY v. MIRZYŃSCY z Mierzyna (par. ciechocka pow. lipnoski), drobna szlachta, bardzo mało rozrodzona. Należą do dwóch rodzin¹⁾, których herby nie są nam wiadome²⁾. Dziedziczą na M. w pierwszej połowie XVI w.

Źródła z drugiej połowy XVI w. M. nie wymieniają. Mierzyn wówczas należał już do Tolibowskich.

¹⁾ W 1543-7 r. siedzi na M. wdowa Anna M. z synami Marcinem i Jakóbem Mierzyńskimi v. Mirzyńskimi, braćmi przyrodnimi z jednej matki, a z innych ojców. Z nich Jakób, figurujący w spisach szlachty zagrodowej lipnoskiego powiatu z 1538-41 r., zabił około 1543 r. Andrzeja Wylazłowskiego Duszotę v. Jastrzębskiego, sprawcę z Krobi. W sprawie tego zabójstwa następuje w 1544 r. pojednanie między Anną i jej synami z jednej strony, a braćmi rodzonymi zabitego Stanisławem, Marcinem, Michałem, Łukaszem i Wojciechem Wylazłowskimi Duszotami z drugiej strony. Ci ostatni pokwitowali M. z wszelkich pretensyj. Jakób M. sprzedał w 1545 r. swoją część w M. bratu Marcinowi (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 178, 179, 182, 183, 225-228, 264-266, 275-277, 488, 491, 500, 510, 704, 739, 824, 883-885, 901, 931, 954, 1091, 1092, 1193, 1284). Innych M. nie znamy.

²⁾ Pawliszczew zna M. Junoszków i Jastrzębców. Czy chociaż jedna z tych rodzin wyszła z M. w ziemi dobrzyńskiej, powiedzieć nie umiem.

112. MIESCY herbu Lubicz¹⁾ z Mieszczka²⁾ pod Sierpcem (*par. sierpska pow. rypiński*) mało rozrodzeni. Nie należą do drobnej szlachty³⁾.

¹⁾ Miescki Maciej z ziemi dobrzyńskiej w 1571 r. pieczętuje się Lubiczem. Księga podskarbińska Nr. 8 z 1571-1573 r. (Rocznik Towarzystwa heraldycznego t. II str. 34 poz. 320).

²⁾ W wykazach poborowych Mieszczk, Mijszcz, Misk, Mieszczka, Mieszczik i Mieszcz (!).

³⁾ Łukaszowi M. dworzaninowi swemu, król Jan Olbracht nadał w 1498 r. wójtostwo w Lipnie, odebrane wójcinnie Katarzynie Tolibowskiej za niedostarczenie ludzi na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 167). Konfiskata ta następnie została cofnięta (patrz Tolibowscy). W latach 1543-5 stają w grodzie bobrownickim Stanisław M., Hieronim M. i Szymon M., ojezym Doroty, wdowy po Pawle Borkowskim z Sulocina, wszyscy trzej dziedzice części w M., oraz Jan M., który sprzedaje w 1545 r. swoją część w Praczkowach Andrzejowi Praczkowskiemu. W 1564-5 r. siedzą na M. Stanisław i Mikołaj M. (Gr. bobr. I, 158, 292, 293, 434, 604, 696, Wyk. pob. 1564-5 r.). Innych M. źródła nie wymieniają.

113. MOKOWSCY herbu Pobóg z parafjalnej wsi Mokowa Kościelnego w pow. dobrzyńskim¹⁾, nadanego 15 lipca 1304 r. przez Ziemowita ks. dobrzyńskiego Andrzejowi z Krakowa²⁾, jedni z Chudzewskimi Pobożanami z są-

¹⁾ W końcu XVII w. Mokowo Kościelne nazywano też M. Wielkim (Bobr. ziem. wpis.). Mokowo Małe v. Mnisze v. Mokówko za ostatnich Jagiellonów należy do klasztoru św. Wojciecha reguły św. Benedykta na zamku płockim.

²⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. I Nr. 97 i t. II Nr. 183, Metr. Kor. XX, 273; XXI, 72.

siedniego Chudzewa w par. mokowskiej³⁾, którzy w XVI w. nie siedzieli już na Chudzewie⁴⁾.

Mateusz z M. i Bernard z Chudzewa, obydwaj z rodu Pobożan, brali udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską⁵⁾.

Źródła z lat 1543-68 wymieniają 3 M., którzy nie należeli do drobnej szlachty⁶⁾.

³⁾ Boniecki. ⁴⁾ Por. Chudzewscy.

⁵⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁶⁾ Tadeusz v. Dadźbóg M. (1543 † 1566 lub 1567) w 1543-7 r. dziedziczy na częściach M. Kościelnego i Wielkiego Starego oraz na części w Kochaniu, a w 1564-5 r. na całym M. i części w Kochaniu (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 51, 52, 100, 125, 126, 245, 246, 392, 485, 486, 494, 495, 611, 612, 738, 876-879, 965, 1041, 1042, 1376). Syn jego Jan wraz z braćmi posiada w 1568 r. całe M. i część w Kochaniu (Gr. bobr. II, 420, 423-427). Piotr. M., zwany Dadźbogiem, zapewne również syn Dadźboga v. Tadeusza, staje w 1546 r. w grodzie bobrownickim (Gr. bobr. I, 997, 998).

114. MOSZCZEŃSCY v. MOSZCZYŃSCY herbu Nałęcz¹⁾ z Moszczonogo v. Moszczony²⁾ pod Kikołem (*par. kikolska pow. lipnoski*), wybitny i zamożny ród senatorski.

Od jednej ze swych posiadłości na Kujawach — Kościola pisali się na początku XVI w. Kościelskimi³⁾.

Jan z M. z rodu Nałęczów brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską⁴⁾. Rafał i Wojciech M. z M., synowie Piotra kasztelana słońskiego, i ich synowie, tenutarjusz Kikoła królewskiego, syn Jana stolnika inowrocławskiego⁵⁾, używają w 1566 r. pieczęci własnej z herbem Nałęcz i literami S. M., należącej do Stanisława M. z M., Rojewy, Rzuchowa i Lissowa, brata rodzonego Jerzego⁶⁾.

Genealogiczne szczegóły o rodzinie M. podajemy w dopisku⁷⁾.

¹⁾ Uruski. ²⁾ Dzisiaj Moszczonne.

³⁾ Jan M. vel Kościelski (Metr. Kor. XXXVII, 70) na Kościele i Bartoniewiczach, tenutarjusz Złotników w pow. radziejowskim w ziemi brzeskiej, zmarł przed 1521 r. Z żony Brunety z Janowego młyna spłodził dwie córki: Agnieszkę M. vel Kościelską na części Kościola i Bartoniewicz, tenutarjuskę Złotników, w 1521 r. już wdowę po Janie Choczeńskim herbu Ostoja, podkomorzym brzeskim i Elżbietę dziedziczkę części Kościola, za Janem Słupskim († przed 1521 r.) z Słupi i Cieszkowów w pow. keyńskim (Metr. Kor. XXXIII, 257; XXXVII, 70, 71). ⁴⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁵⁾ Kikoł królewski, będący w tenucie M. już w 1472 r. (Metr. Kor. XII, 69) został nadany temu Janowi i jego męskiemu potomstwu w 1540 r. iure feodali (ibid. LXI, 26). ⁶⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. Nr. 418, 428, 437.

7) Mikołaj z M. otrzymał w 1479 r. zezwolenie królewskie na wykupienie wsi Czołowego na Kujawach od Jana Stawieckiego (Metr. Kor. XIII, 25). Piotr M. kasztelan dobrzyński (1472) miał sumy na wsiach królewskich Złotnikach i Pezeninie w pow. radziejowskim (Metr. Kor. XII, 69). Jan M. vel Kościelaki († przed 1521 r.), zapewne syn kasztelana Piotra, dziedzic na Kościele i Bartoniewiczach w pow. radziejowskim, tenutarjusz Złotnik, z żony Brunety z Janowego młyna (1521) spłodził dwie córki: Agnieszkę M. v. Kościelską na części Kościoła i Bartoniewiczach, w 1521 r. już wdowę po Janie Choceńskim podkomorzym brzeskim, i Elżbietę († przed 1521), dziedziczkę części Kościoła, żonę Jana Słupskiego († przed 1521 r.) na Słupi i Cieszkowach w powiecie keyńskim (Metr. Kor. XXXIII, 257 i XXXVII, 70, 71). Bliskim krewnym, może bratem Jana M. vel Kościelskiego był Piotr M. (1509-1530) na M. i Zaskoczcu w ziemi chełmińskiej, tenutarjusz Kikoła, Pezenina i Złotnik, kasztelan słoński (1521-30), ojciec Jana tenutarjusza Kikoła, Wojciecha, Stanisława, Jakóba i Rafała Moszczeńskich v. Moszczyńskich, po ojcu również tenutarjuszów Pezenina Złotnik (Metr. Kor. XXIV, 144; XXVI, 49; XXXIII, 257; XXXIV, 12; XXXVII, 138 i 146; XLIV, 151; XLVII, 49; Gr. bobr. I, 372-376). Najstarszy z synów Piotra Jan (1532-47, nie żyje 1567), w 1523 r. jeszcze imposesjonat i golota, dziedzic części Moszczony i Chlebowa, dożywotni tenutarjusz Pezenina, Złotnik i Kikoła, nadanego mu następnie w 1540 r. wraz z męskim potomstwem iure feodali, był w 1543-7 r. stolnikiem inowrocławskim (Metr. Kor. XXXVII, 446; XLIV, 151; XLIX, 491; LXI, 26 i 28; LXVII, 298 i 300. Gr. bobr. I, 44, 50, 58, 60, 74, 167, 172, 176, 205, 206, 294, 295, 463, 464, 492, 493, 503, 538, 539, 568, 580, 698-700, 715, 716, 723, 724, 729, 783, 784, 813-815, 847, 849, 850, 879-881, 902, 903, 906, 907, 932-935, 965, 972-974, 1006-1009, 1023-1026, 1051, 1055-1057, 1060, 1061, 1073, 1074, 1101, 1105, 1106, 1120-1123, 1125-1128, 1136, 1170-1172, 1176-1179, 1294, 1326; II, 149, 251). Z żony Katarzyny N. (1546) dziedziczki części Rojewy (Gr. bobr. I, 1023-1026) spłodził dwóch synów Stanisława (1564-7) na częściach w M., Rojewie, Rzuchowie i Lissowie (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 149, 251, 284, 289) i Jerzego (1543-67) w latach 1564-7 dziedzica na częściach w Rojewie, Rzuchowie i Lissowie i tenutarjusza Kikoła królewskiego (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 9, 10, 909, 910; II, 149, 251, 284, 289). Metryka koronna z 1565 r. (l. c. XCIX, 251) wymienia jeszcze jako ówczesnego tenutarjusza Kikoła Piotra M. z Moszczony, stolnika inowrocławskiego, o którym zupełnie milczą inne źródła. Jakób (1529-68), drugi syn Piotra, kasztelana słońskiego, na Zajezierzu i części Moszczony v. Moszczonę, żonaty z Anną (1532-47) córką Hieronima Gębarta z Kamienicy dziedziczką Kożuszkowa i Woli w pow. inowrocławskim, był w 1543-68 r. stolnikiem ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XLIV, 151; XLVII, 49. Gr. bobr. I, 84, 198, 199, 272, 273, 280, 281, 299, 326, 330, 354, 355, 399, 400, 483, 484, 722, 723, 783, 784, 861, 882, 896, 904, 989, 1007, 1008, 1056, 1057, 1116, 1139, 1140, 1154, 1157, 1158, 1166, 1167, 1174-1176, 1180, 1184, 1184, 1185, 1200-1205, 1221-1223, 1259, 1260, 1280, 1281, 1301-1303, 1335-1344, 1359-1362, 1383, 1384; II, 12, 245, 275, 276, 339. Wyk. pob.). Inni synowie Piotra, kasztelana słońskiego, Rafał (1529-68), ojciec Mikołaja M. (1567), Wojciech (1529-68) i Stanisław (1529-67) ojciec innego Wojciecha (1567), dziedziczyli na częściach w M. Z nich Rafała wymieniają Metryka koronna XLIV, 151; XLVII, 49; XC, 371 i akta grodzkie bobrownickie I, 199, 263, 264, 783, 784, 1171, 1172, 1177-

1179, 1182, 1183; II, 79-81, 155, 341, 426, Mikołaja—akta grodzkie bobrownickie II, 79-81, Wojciecha syna Piotra — Metryka koronna XLIV, 151; XLVII, 49; XC, 371 i akta grodzkie bobrownickie I, 263, 264, 783, 784, 1023-1026, 1120, 1121, 1125-1128, 1182-1185; II, 335-377, Stanisława — Metryka koronna XLIV, 151; XLVII 49 i akta grodzkie bobrownickie I, 199, 263, 264, 783, 784, 1171, 1172; II, 66, a syna jego Wojciecha—akta grodzkie bobrownickie II, 66.

115. MURZYNOWSCY herbu Ogończyk¹⁾ z Murzynowa v. Murzynna pod Dobrzyniem (*par. rokička pow. dobrzyński*), ród zdawna w ziemi dobrzyńskiej osiadły, w XVI w. dość licznie rozrodzony i średnio zamożny.

Pochodzą z prastarego pnia Ogonów, do którego należeli w ziemi dobrzyńskiej Kościeleccy z Skąpego, Radzikowscy, Kuczborscy-Chodorascy, Działyńscy²⁾ i gałązki tego ostatniego rodu Wolscy, Żelscy i Sokolowscy.

Paweł, kasztelan łączycy, Marcin podkomorzy łączycy, Jakób i Piotr (późniejszy kasztelan dobrzyński, przodek Unieńskich, Kucińskich, Radzikowskich, Kościeleckich, Działyńskich i Kuczborskich). Ogonowie, czterej bracia, synowie Ogona, zasłużonego Ziemowitowi ks. dobrzyńskiemu, otrzymali w 1329 r. od Władysława ks. łączycy i dobrzyńskiego, prawo chełmińskie dla swych dóbr Lubina (*par. wońska pow. lipnoski*), Woli i Dąbrówki pod Kikołem oraz Murzynowa z przyległościami³⁾.

Od jednego z dwóch Janów M., którzy dziedzicząc w połowie XVI w. na Suszycach (*par. szpitalska pow. dobrzyński*), pisali się Suszyckimi, idą Suszycy⁴⁾.

Od drugiego z tych Janów—Jana M. vel Suszyckiego v. Ruzowskiego, dziedzica części Suszyc i Ruzowska, Rudzowska v. Różowska⁵⁾ (*par. ruska pow. lipnoski*), pochodzą Ruzowscy v. Rudzowscy, którzy nawet w czasach późniejszych (początek XVII w.) na pamiątkę swego pochodzenia pisali z Murzynowa⁶⁾.

Źródła z lat 1511-68 wymieniają 10 M.⁷⁾

¹⁾ Paprocki. ²⁾ O tem, że M. byli jedni z Działyńskimi, wspomina Niesiecki.

³⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 481. Płoc. grodz. wiecz. t. 10 f. 309, 310.

⁴⁾ Jan M. (1544-67) v. Suszycki (Gr. bobr. I, 92, 100, 248, 433, 434, 464, 572, 574, 695, 754, 852, 889, 905, 1036, 1042, 1075, 1090, 1104, 1105, 1371, 1376 Wyk. pob.) posiadał w 1544-7 r. części M. i Suszyc, a w 1564-5 r. całe Suszycy. Pieczętuje się w 1565 r. Ogończykiem z własnymi literami J. M. (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 220). Był zapewne ojcem Andrzeja, Wojciecha i Mateusza Suszyckich z Suszyc, cytowanych w aktach grodzkich bobrownickich z 1567-8 r. (t. II, 180, 371, Wyk. pob.). ⁵⁾ Dzisiaj Rudusk.

⁶⁾ Jan M. (1543-65), za Zygmunta Starego (1543-7) dziedzic części Suszyc

i Rudzowska v. Ruzowska, a za Zygmunta Augusta (1564-5) całego Ruzowska, pisał się Suszycki z Rudzowska i Rudzowskim v. Ruzowskim (Gr. bobr. I, 1, 47, 48, 134, 193, 292, 354, 376, 390, 397, 398, 411, 412, 445-447, 461, 477-482, 582-584, 661). W wykazie poborowym 1564 r. figuruje jako Murzynowski na Rudzowsku, a w wykazie następnego 1565 r. — jako Ruzowski na Rudzowsku. Na kwicie poborowym z 1565 r., w którym pisarz poborecy nazywa go Rzusowskim z Ruszowska, wyciska pieczęć własną z herbem Ogończyk i literami J. S. (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 631). Syn jego Stanisław Suszycki v. Rudzowski (1544-7) pobierał nauki zagranicą (Gr. bobr. I, 477, 482, 582-584, 813).

7) Dobiesława M. ziemianina dobrzyńskiego, wymienia Metryka koronna z 1511 r. (XXXI, 47). Mateusz (1545) i Paweł M. (1544-7), żonaty z Jadwigą N., dziedziczyli na M. za Zygmunta Starego, a syn tego ostatniego Walenty, Paweł i Sebastjan, synowie wyżej wymienionego Mateusza, oraz Stanisław i Andrzej — za Zygmunta Augusta (1564-8). Z nich Walenty (1544-68) w 1564-5 r. posiadał również część w Krostkowie (Płoc. grodz. wiecz. t. 10 f. 309, 310. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 245, 246, 738, 1041, 1042, 1131, 1375; II, 3, 249, 284, 319, 342). Jan M. (1544-67) vel Suszycki (p. w.) posiadał Suszyce, a inny Jan M. vel Rudzowski (1543-65) — Rudzowsk (p. w.).

116. MYŚLIBORSCY herbu Dołęga¹⁾ z Myśliborzyc pod Dobrzyniem (*par. rokicka pow. dobrzyński*) założonych oczywiście przez jakiegoś Myślibora, zamożny ród senatorski²⁾.

Pieczęć z 1565 r. Stanisława M. na M., Radomicach, części Brodzynia i Radotek, cześnika ziemi dobrzyńskiej (1567) jest zupełnie zniszczona³⁾.

1) Paprocki.

2) Andrzej z M. żonaty z Katarzyną, dziedziczką Pakości, córka Szymona Pakoskiego, chorąży ziemi dobrzyńskiej (1475) a w latach 1480-90 kasztelan rypiński (Metr. Kor. XII, 210, Bobr. ziem. oblig. f. 18, 19, 22, 23) był zapewne ojcem Piotra M. i Heleny (1501), żony Stanisława Gorazdowskiego v. Ciświckiego, tenutarjusza wsi królewskiej Grabowa w pow. pyzdrowskim (Metr. Kor. XVII, 244). Piotr M. (1513-47) na części Bądzyna v. Będzina w pow. dobrzyńskim, mianowany przed 1520 r. cześnikiem dobrzyńskim, w 1528 r. poborca ziemi dobrzyńskiej, pomiędzy 1535-44 r. został kasztelanem słońskim, którym był jeszcze w 1547 r. (Metr. Kor. XXV, 304; XXXIV, 294; XXXIX, 733; XLIV, 55; LI, 75; XLIV, 578; LI, 75; LXXIV a, 218. Gr. bobr. 24, 25, 93-95, 139, 140, 148, 159, 206, 213, 214, 244, 294, 343, 406-409, 437, 473, 514, 902, 904, 917, 1171, 1172, 1176, 1191, 1292, 1301, 1303). Stanisław M. (1564-7) na M. Radomicach, części Brodzynia i Radotek był od 1564 r. cześnikiem ziemi dobrzyńskiej (Metr. Kor. XCIX, 99. Wyk. pob. Gr. bobr. II, 92). Innych M. źródła nie wymieniają. 3) Arch. Kom. Sk. t. 56 Nr. 9.

117. MYŚLAKOWSCY v. MYŚLAKOWSCY z Myślakowa v. Myślakowa pod Sierpcem — Wielkiego lub Starego — i Myślakowa Małego v. Borowego v. Myślakowa-Puszczy v. Myślakówka (*par. ligowska pow. lipnoski*).

Za Jagielly na M. siedzieli Sokołowie, jedni z Zrzelskimi z sąsiednich Źródeł (*par. ligowska*). Z tego rodu Świętosław z M. uczestniczy w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską¹⁾. O istnieniu Sokołów w ziemi dobrzyńskiej za ostatnich Jagiellonów nie mamy zgola żadnych wiadomości. Widocznie ród ten wówczas już nie dziedziczył na M.

W 1531-68 r. na Myślakowie i Myślakówku siedzi kilkunastu M. drobnej szlachty wieloherbowej z przydomkami *Maślanka, Mięsit, Stary, Świeszek, Żydek* i bez przydomków.

Większość tych M. niezaprzeczenie należała do znanych heraldykom M. herbu Ogończyk²⁾.

Galezią M. Ogończyków według Paprockiego byli Święscy, których nazwisko pochodzi od przezwiska Świeszek, będącego zdrobniałym imieniem Świętosław. Prawdopodobnie synem tego Świętosława, nieznanego nam przodka Święskich, był Wojciech M. Świeszek (1564-8), szlachcic cząstkowy w M.³⁾.

Niewiele wskazówek co do herbów M. dostarczają nam pieczęcie dziedziców Myślakówka z 1565 r. bez liter, a więc niewiadomo czy własne, czy też pożyczone od krewnych lub sąsiadów — współklejnotników albo pieczętujących się innymi herbami. Ów Wojciech M. Świeszek, dziedzic części w M., zwanej Wilkowja, którego idąc za Paprockim należy uważać za Ogończyka, pieczętuje się *Lubiczem*, zapewne pożyczonym od sąsiada⁴⁾. Mikołaj M. Żydek pieczętuje się *Dołęgą*⁵⁾. Uszkodzona pieczęć Jakóba M., syna Stanisława M. z M. Starego, wyobraża raczej *Lubicza*, niż *Dołęgę*⁶⁾. Wreszcie pieczęć Stanisława M. Włodka, t. j. syna Włodzisława, jest zupełnie zniszczona⁷⁾.

1) Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

2) Paprocki, Niesiecki.

3) Wyk. pob. Gr. bobr. II, 107, 368, 369.

4) Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 575. 5) Ibid. Nr. 578.

6) Ibid. Nr. 577. 7) Ibid. Nr. 587.

N.

118. NADROSCY v. NADROWSCY z Nadroża¹⁾ w *par. żalskiej pow. rypiński*, drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa.

Za Jagielly na N. siedzieli Belinowie, z których Marcin

1) W źródłach Nadroż, Nadroże, Nadrosz.

uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską²⁾.

Ponieważ niektóre rodziny dobrzyńskie za ostatnich Jagiellonów pieczętowały się Beliną (np. Zdanowscy ze Zdanów), należy przypuszczać, że wśród 7 N. dziedziczących w 1537-68 r. na N.³⁾, prócz znanych Niesieckiemu N. herbu N a b r a m, byli również Belinowie, dawni Nadroża dziedzice.

²⁾ Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Jan N. (1537-54), dziedzic części w N. i Dylewie, żonaty z Barbarą Starorypińską (1537-67), tenutarjuską połowy wójtostwa m. Rypina, miał syna Wojciecha (1564-7), dziedzica części w N., Starorypinie i Dylewie. Oprócz tych N. źródła z lat 1540-44 wymieniają Piotra, Grzegorza i Mateusza z N., a źródła z lat 1564-7 Mateusza i Andrzeja z N., oraz Łukasza N. (Metr. Kor. LIV, 263; LXXXVI, 180. Gr. bobr. I, 18, 248, 963, 1370; II, 152, 153, 283, 287, 288, 291, Wyk. pob.).

119. NAGÓRZYŃSCY v. NAGÓRSCY herbu niewiadomego z Nagórzyna v. Nagórzynka v. Nagórek pod Lipnem (*par. karnkowska pow. lipnoski*). Używają przydomku *Czech*¹⁾.

Prócz tych N., dawnych Nagórzyna dziedziców²⁾, piszą się Nagórskimi niektórzy R z u c h o w s c y (herbu Lubicz^{?)} z sąsiedniego Rzuchowa (*par. wierzbicka pow. lipnoski*), dziedziczący w połowie XVI w. na N.³⁾. Ci Nagórzyńscy-Rzuchowscy posiadają przydomek *Brzdyk v. Bzdyk v. Bzdykowicz*.

Obiedwie rodziny N. należą do drobnej szlachty.

¹⁾ Przydomki Czech i Czechowicz: Grodzieńskich, Widlińskich, Chlebowskich i Nagórskich wskazują na wyznawanie przez niektórych członków tych rodzin herezji braci czeskich lub pochodzenie od przodków-husytów. (Monum. med. aevi XVIII t. II cz. I).

²⁾ Jan N. Czech (1564 † 1565) z żony Katarzyny Dobrskiej (1546-7) z Dobrego herbu Świnka spłodził syna Bartłomieja (1565-8), szlachcica zagrodowego w N., żonatego z Małgorzatą (1568), córką Jana Bęklewskiego Drozda, dziedziczący części w Kolankowie (Gr. bobr. I, 967, 989, 996, 1019, 1054, 1055, 1097, 1171, 1172, 1285; II, 291, 364, 382-384, 398, 420, 421. Wyk. pob.).

³⁾ Mateusz Rzuchowski z N. († przed 1544 r.) spłodził synów: Pawła (1544) i Adama (1544) Rzuchowskich i Piotra (1544-67) Nagórzyńskiego v. Nagórskiego Bzdyka v. Brzdyka v. Brzdykowicza, dziedziców części w N. (Gr. bobr. I, 418, 419, 824, 989, 1171, 1172, 1285; II, 49, 50 Wyk. pob.).

120. NAŁĘCZE herbu Nałęcz¹⁾, zamożny ród szlachecki. Wyszli z Osieka Małego v. Osieczka (*par. łążyńska pow.*

¹⁾ Paprocki.

lipnoski)²⁾, zwanego również Osiekim Nałęczów³⁾, Osieczkiem Nałęczów⁴⁾, a w XVII w. Osiekim nad Wisłą⁵⁾.

Od Pawła Nałęcza (1543-7), dziedzica części w Osieczku, Łążynie, Zembowie, Kawieczynie, Wapielsku, Steklunku i Dąbrówce, który pisał się Nałęczem z Łążyna, Łążyńskim Nałęczem i Łążyńskim⁶⁾, idą Łążyńscy herbu Nałęcz⁷⁾.

Źródła z lat 1543-68 wymieniają 7 N.⁸⁾.

²⁾ Jan Nałęcz z Osieka był w 1441 r. burgrabią dobrzyńskim (Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 391). Czy Jarand na Osieku, w 1329-30 r. podkomorzy ziemi dobrzyńskiej (ibid. Nr. 482 Ploc. grodz. wiecz. 1545 r. t. 10 f. 309, 310) należał do rodu Nałęczów, czy też do rodu Pomianów, w którym imię Jarand było ulubionem, powiedzieć nie umiem.

³⁾ Wyk. pob. 1538, 1539, 1540, 1541 r.

⁴⁾ Wyk. pob. 1573 r. ⁵⁾ Wyk. pob. 1663 r. (Arch. Kom. Sk. t. 150).

⁶⁾ Gr. bobr. I, 136, 163, 200-205, 242, 246, 247, 268, 499, 568, 711, 746, 749, 750, 805, 806, 931, 955, 1050, 1081, 1082, 1188, 1200, 1253, 1264, 1266, 1267, 1288-1290, 1294, 1295, 1304, 1305, 1357-1359, 1364, 1372, 1374, 1377, 1381, 1382.

⁷⁾ Ten Paweł z żony Konstancji N., w 1567 r. już wdowy, spłodził córkę Annę Radzińską (Gr. bobr. II, 198-200, 202-204) i synów Marcina (1564-8), Wojciecha (1564-8) i Stanisława, którzy też pisali się z Łążyna. Z nich Stanisław Nałęcz z Łążyna v. Łążyński Nałęcz, zmarły przed 1567 r. (Gr. bobr. II, 163-165, 199, 200, 279) miał syna Mateusza (1567), współdziedzica Osieczka i Łążyna (Gr. bobr. I. c.). Bracia Stanisława Marcina i Wojciecha Nałęcze z Łążyna v. Łążyńscy (Gr. bobr. II, 68, 163-165, 170, 171, 199-203, 205, 279, 297, 321-324, 340, 381, 427) posiadali w 1564-8 r. obydwaj części w Osieczku, Łążynie, Steklunku, Kawieczynie i Zembowie, a prócz tego Wojciech sam jeden — części w Dąbrówce pod Kikołem (Gr. bobr. I. c. Wyk. pob.).

⁸⁾ Oprócz Pawła N. v. Łążyńskiego z trzema synami Stanisławem, Marcinem i Wojciechem i wnukiem Mateuszem (p. w.) w źródłach figurują Jan N. (1543) na części w Łążynie (Gr. bobr. I, 136) i Mikołaj N. (1543-67) na częściach w Osieczku, Łążynie, Osieku Wielkim pod Brodnicą i Wapielsku (Gr. bobr. I, 163, 200, 204, 205, 819, 820; II, 119, 279. Wyk. pob.).

121. NASIEGNI EWSCY v. NASIEGNI EWSCY herbu Jastrzębiec¹⁾ z Nasiegniewa v. Nasiegniewa (*par. zadusznicka pow. dobrzyński*)²⁾, założonego przez jakiegoś Nasiegniewa, zamożny ród szlachecki, piastujący urzędy ziemskie.

Źródła z lat 1504-65 wymieniają tylko dwóch N.³⁾.

¹⁾ Niesiecki. Według Uruskiego N. wraz Żołoszyńskimi idą od Chełmieckich Jastrzębców z Chełmicy Wielkiej w pow. dobrzyńskim, od których mają też pochodzić Lutomirscy z Lutomierska w pow. szadkowskim.

²⁾ W źródłach również Nasiagniewscy, Nasiagniewscy, Nasigniewscy z Nassiagniewa.

³⁾ Jan N. (1504-23) na N. i części Mokowa był w latach 1519-23 łowczym dobrzyńskim (Metr. Kor. XX, 273; XXXIII, 534; XXXVII, 446. Bobr. ekstr. i tar. t. I). Zapewne synem jego był Maciej N. (1543 † 1565) na N., Rachcynie i częściach Mokowa, Dyblina, Węgierska i Ruskowa w pow. rypińskim, żonaty z Zofją Witoską (1567-8), córką Mateusza i Jadwigi Wielickiej, po ojcu dziedziczką części w Witoszynie, Krowiczyнку i Riecznie, a po matce w Wielkiem Starem i Nowem. Jedna córka Macieja N. wyszła za mąż za Filipa Zbożego Zakrzewskiego (1567-8) herbu Ogończyk, pochodzącego z pow. brzeskiego, dziedziczą część w Płonczyńku i w Kisielewie w ziemi dobrzyńskiej (Gr. bobr. I, 18, 133, 134, 175, 176, 221, 243, 244, 248, 291, 354, 355, 376, 494, 495, 521-524, 527, 573, 758, 1054-1056; II, 36, 67, 73, 74, 235, 317, 414. Wyk. pob. Arch. Kom. Sk. t. I, 59 Nr. 618), a druga Jadwiga (żyje w 1581 r.) za Walentego Orłowskiego syna Mikołaja z Oleszna (Płoc. grodz. wiecz. XX, 172, 172). Ta Jadwiga była dziedziczką części Chalina. O męskim potomstwie Macieja nie wiemy — widocznie go nie miał.

Por. Roskowsy z Roskowa w pow. rypińskim.

122. NOWOWIESCY v. NOWOWIEJSCY z Nowejwsi (*par. chojeńska pow. rypiński*). Za Jagiełły na N. siedzieli Lubowie, z których Mieczysław uczestniczył w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską¹⁾. Wśród kilkunastu N. drobnej szlachty cząstkowej i zagrodowej, dziedziczącej w 1531-68 r. na N.²⁾, byli zapewne prócz Lubów, N. innych herbów.

Stanisław Brzeski v. Nowowiejski (1531-4...), herbu niewiadomego, szlachcic zagrodowy z Brzeszczki (*par. rogowska pow. rypiński*) i Nowejwsi, należy właściwie do rodu Brzeskich³⁾.

¹⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578. Prawdopodobnie do N. Lubów należał i Piotr z Nowejwsi, który otrzymał w 1498 r. nadania części pewnych wsi w ziemi dobrzyńskiej, skonfiskowanych ziemianom za niewiennictwo na wyprawę wojenną (Metr. Kor. XVI, 198).

²⁾ Piotr N. wraz z bratem Mikołajem w latach 1543-6 dziedziczą część w N., Wapielsku i Pręczkowach, sprzedają w 1543 r. dwie włóki w Wapielsku Marciniowi Żółtowskiemu v. Wapielskiemu i wypłacają Sobiesierskiemu v. Sobiesierniewskiemu z Sobiesierniewa sumę, przypadającą jego żonie Annie Biłłskiej w spadku po zmarłej jej babce macierzystej Katarzynie z N., zabezpieczoną na części, należącej do zmarłej w Wapielsku i Pręczkowach. Tego samego Mikołaja N. pozywa w 1544 r. Barbara Dobrska o wypędzenie jej z części N., stanowiącej jej wiano. W 1543-6 r., prócz Piotra i Mikołaja na N. siedzą: Jakób syn Pawła († przed 1546 r.), wraz z siostrami Anną, Dorotą i Małgorzatą, szlachta zagrodowa. W 1546-7 r. na N. dziedziczą Wawrzyniec, Marcin, Adam, Jan i Stanisław N., szlachta cząstkowa. Z nich Stanisławowi, żonatemu z Anną Pinińską, teść jego Grzegorz Piniński podarował w 1567 r. część w Radzyńku (Gr. bobr. I, 237-239, 389, 400, 436, 613, 614, 636, 982; II, 15, 120-123, 194, 291, 292, 306, 307, 315, 327, 335, 338, 342, 367, 369, 370, 416, 417, 419. Wyk. pob.).

³⁾ Por. Brzescy.

O.

123. OKOŃSCY v. OKUŃSCY herbu Nałęcz z Okonina v. Okunina (*par. ruska pow. rypiński*), szlachta cząstkowa i zagrodowa, nielicznie rozrodzona. Dziedziczyli na O. już za Jagiełły. Wygląd herbu Nałęcz Stanisława z Okunina (1425) szczegółowo opisuje średniowieczna zapiska¹⁾. Jan O. (1543-68) za Zygmunta Starego (1543-7) dziedziczą część w O., Wojnowie i Ugoszczu, a za Zygmunta Augusta (1564-8) tylko w O., używa w 1565 r. pieczęci własnej z herbem Nałęcz i literami J. K., widocznie pożyczonej od współklejnotnika²⁾.

Stanisław Babecki Okuń (1539), szlachcic zagrodowy z Babcza Rzałego (*par. sierpska pow. rypiński*), oraz dwaj Zdanowscy ze Zdanów (*par. świedziebińska pow. rypiński*), mianowicie Stanisław Okuń v. Okuniewicz (1535-46) i Wawrzyniec Okuń (1564-5)³⁾, ubodzy ziemianie, należą zapewne do O. Nałęczów.

Źródła z lat 1543-68 wymieniają 5 O.⁴⁾

¹⁾ Helecl Star. pr. pol. pomn. Nr. 1602. ²⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 775.

³⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. I, 890, 1033.

⁴⁾ Andrzej, Stanisław, Jan, Franciszek i Wojciech O., synowie Jakóba, siedzą w 1543-7 r. na częściach w O. Trzej ostatni w tym samym czasie posiadają również części w Wojnowie i Ugoszczu (Gr. bobr. I, 23-25, 93-95, 188, 214, 222, 260, 261, 382-384, 390, 433, 434, 464, 537, 688, 695, 713, 722, 723, 786, 787, 925-928, 953, 1169, 1170, 1179, 1210, 1247, 1264, 1355). Ciż sami Andrzej, Jan i Wojciech dziedziczyli w 1564-8 r. na częściach w O. (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 63, 82, 87, 182, 338, 435).

124. OLESIŃSCY v. OLESZYŃSCY herbu Lubicz¹⁾ z Oleszna v. Olesna (*par. zadusznicka pow. dobrzyński*), gałąź wybitnego pnia Lubów, zdawna osiadłego w pow. dobrzyńskim na Olesznie, Tupadłach (*par. mokowska*), Wielkiem parafjalnem i Orłowie (*par. wielicka*), z których wyszli prócz O., Orłowscy i Wieliccy.

Przodek ich Boruta z Olesna v. z Tupadeł z rodu Lubów świadczyl w 1417 r. przy akcie w Dobrzyniu, w którym Henryk z Radomina wianuje swoją żonę Dorotę z Wileczyna²⁾. Brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski³⁾. W 1441 r. był podkoniuszym dobrzyńskim⁴⁾.

Mikołaj Orłowski (1543 † 1566) v. Oleszyński⁵⁾, miecznik zie-

¹⁾ U Kuropatnickiego bez herbu. ²⁾ Bobr. ziem. oblig. f. 18.

³⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578. ⁴⁾ ibid. Nr. 391.

⁵⁾ Gr. bobr. I, 918, 958.

walskim, Elżbietę, Barbarę, Agnieszkę, Ewę i Annę (Gr. bobr. I. c.). Tenute Łakiego przed śmiercią odstąpił synowcowi Jakóbowi (Metr. Kor. XCIX, 470; CVII, 319). N. dziedziczka części w Oleśnie i Tupadłach, a więc zapewne Orłowska była za Andrzejem Sumińskim († przed 1543 r.) współwłaścicielem Sumina, Nowogrodu Sumińskich, Włęczza, Witoważa i młyna Mieni (patrz Sumińscy). W 1598 r. na O. siedzą Walenty, pisarz ziemi dobrzyńskiej, Mikołaj prawdopodobnie syn Mateusza (o. w.) i Paweł O. (Ekstr. i tar. t. I).

126. OSIECCY herbu własnego z parafjalnej wsi Osieka v. Osieka Wielkiego v. Osieka Starego w pow. rypińskim, gałęź śląskiego rodu Leblów, sprowadzona do ziemi dobrzyńskiej przez Władysława Opoleczyka, lennego jej pana, w końcu XIV w.¹⁾ Herb ich wyobrażał murzyna do pasa bez rąk, t. j. odmianę herbu Mora²⁾. Konrak z O., chorąży mniejszy dobrzyński³⁾ i Magnus z O., obydwa z rodu Leblów, brali udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską⁴⁾. Ród ten prawdopodobnie wygasł na Mikołaju Magnusie z O. Wielkiego, zmarłym bezpotomnie w końcu XV w. czy też na początku XVI w.⁵⁾ Wdowa po tym Mikołaju Barbara z Ostrowitego († przed 1509 r.) herbu Ogończyk, wyszła powtórnie za Mateusza Widlińskiego herbu Junosza z Widlna (par. krostowska pow. lipnoski) i Grodzienia (par. grodzieńska pow. lipnoski) v. Grodzieńskiego⁶⁾. Jeden z synów Mateusza i Barbary Widlińskich v. Grodzieńskich Jan Widliński Czech z Grodzienia v. Grodzieńskiego (1509 † około 1544) w niektórych zapiskach sądowych figuruje, jako Osiecki⁷⁾.

Zdaje się, że niektórzy Dolscy herbu Gryzima odmienną z parafjalnej wsi Dolska w pow. rypińskim, jedni z Sokołowskimi z Sokołowa (par. dolska), dziedziczając w połowie XVI w. na O., również pisali się Osieckimi⁸⁾.

¹⁾ Semkowicz, Uwagi metodyczno-krytyczne nad pochodzeniem i rozsieleniem rycerstwa polskiego wieków średnich. Miesięcznik heraldyczny 1912 r. str. 47.

Według zdania bar. Reyskiego, wyrażonego w łaskawie nadesłanym mi liście, był to ród z Łębna (von Leben) mający coś wspólnego z Wczelami. Boniecki zna Leblów (von Loebell), ród śląski, herbu własnego, osiedlony w Inflantach.

²⁾ Notaty heraldyczno-sfragistyczne Zamoyskiego Nr. 458. ³⁾ I. c.

⁴⁾ Rzyszc. i Muczk. Kod. dypl. t. II. Nr. 578. ⁵⁾ Gr. bobr. I, 367.

⁶⁾ Ibid I, 366-371. ⁷⁾ I. c.

⁸⁾ W 1564-7 r. siedzą na Osieku Wielkim Jakób, Jan i Stanisław Dolscy, Mikołaj Nałęcz i Anna Osiecka t. j. zapewne Dolska z O., żona Jana Starorypińskiego (Wyk. pob. Gr. bobr. II 119, 232, 279. Grodz. i ziem. warsz. 82 f. 232, 233. Bobr. gr. wyr. i reg. iud. 1589-1784. Bobr. ziem. oblig. f. 11 i 12).

127. OSIECCY herbu niewiadomego z Osieka pod Ligowem¹⁾ (par. ligowska pow. lipnoski), drobna szlachta przeważnie zagrodowa, mało rozrodzona.

O. przydomku *Pięta v. Piętka*, jak się zdaje, byli jedni z Trzecińskimi Piętami v. Piętkami v. Pięcicami (herbu?) z Trzcianki Wielkiej v. Starej i Trzcianki Małej (par. bądkowska pow. dobrzyński)²⁾.

Pieczęć 1565 r. Jana O. Mieczka³⁾ jest zupełnie zniszczona.

Źródła z lat 1531-65 wymieniają 6 O.⁴⁾

Inni Osieccy patrz Poczci przybyszów.

¹⁾ Ossiek circa Ligowo.

²⁾ Mikołaj Pięta v. Piętka z O. (Wyk. pob. 1531-4 r. Gr. bobr. 1543-7 r. I 89, 841, 1053) był prawdopodobnie identyczną osobistością z Mikołajem Piętą v. Piętką z Trzcianki Starej (Wyk. pob. 1531). Jakiego herbu byli ci Trzecińscy Piętowie również nie wiemy, gdyż na obydwu Trzciankach w XVI w. siedzi szlachta wieloherbowa. Przydomku Pięta v. Pięcic, prócz O. i Trzecińskich, używają Babeccy herbu Cholewa z Babeza rzalego i jedni z Babeckimi Paproczy z Paprotek-Klobuków (par. sierpska pow. rypiński). Czy ci Babeccy i Paproczy Piętowie mieli coś wspólnego z O. i Trzecińskimi Piętami, powiedzieć nie jesteśmy w stanie.

³⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 315.

⁴⁾ Grzegorz O. Mieczk (1538-46) z braćmi (może ciotecznymi?) Mikołajem O. Piętą v. Piętką (1531-47), Janem O. Piętką (1541) i Andrzejem O. (1531-4...) dziedziczyli na zagrodach w O. Tomasz O. i Jan O. Mieczk, zapewne syn Grzegorza Mieczka, siedzą w 1564-5 na zagrodach w O. (Wyk. pob. Gr. bobr. I 89, 787, 841, 1053).

128. OŚNIAŁOWSCY v. OŚMIAŁOWSCY herbu Nałęcz i herbu Trąby z Ośniałowa v. Ośmiałowa pod Lipnem (par. i pow. lipnoski), nadanego 28 stycznia 1316 r. wraz z Radomicami przez Anastazję ks. łęczycką i dobrzyńską na prawie niemieckim komesowi Albrechtowi z Klecka¹⁾. Źródła z lat 1535-68 wymieniają 11 O., drobnej szlachty, z których większość należy do O. herbu Trąby, przybyszów dość świeżej daty²⁾.

¹⁾ Metr. Kor. XXI, 318. Rzyszc. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 475. Radomic następnie znów zostały nadane przez Kazimierza ks. szczecińskiego i dobrzyńskiego Jakuszowi Szlachcie, który wkrótce po tem nadaniu około 1378 r., jak o tem świadczy dyplomata Małgorzaty ks. dobrzyńskiej z d. 29 czerwca 1378 r. sprzedał tę wieś Andrzejowi, sędziemu dobrzyńskiemu (Rzyszc. i Muczk. kod. dypl. t. II Nr. 529. Metr. Kor. XXI, 318). Z biegiem czasu wieś ta musiała być skonfiskowana jej dziedzicom za jakieś przewinienia, skoro na początku XVI w. była już wsią królewską, tenuty Smólskich (do 1503 r.), a następnie Andrzeja Kijaszowskiego, kasztelana słońskiego (Metr. Kor. 1503 r. XX, 137) i Piotra Lutomirskiego, podkomorzego sieradzkiego (Metr. Kor. 1513 r. XXVIII, 74).

Jakób O. (1565-8)³⁾ używa w 1565 r. pieczęci własnej z herbem Nałęcz i literami M. O.⁴⁾, zapewne należącej do Mikołaja O., który w 1541 r. posiadał części w O.⁵⁾

Bartosz O. (1535-65), ojciec Mateusza, brat rodzony Jana, Stefana, Macieja i Małgorzaty Lutomirskiej z Lipna, a stryj rodzony Stanisława (syna Macieja)⁶⁾, pieczętuje się w 1565 r. pieczęcią własną dość lichą robotą z herbem Trąby i literami M. P. (Manu Propria) oraz trzecią literą O. poniżej tych dwóch liter⁷⁾.

O., dom znaczny w ziemi dobrzyńskiej w drugiej połowie XVII i w XVIII w., byli herbu Trąby⁸⁾.

Szczegóły o tej rodzinie podajemy w dopisku⁹⁾.

²⁾ Ród Trąbów w pierwszej połowie XIV w. nie osiedlił się jeszcze w ziemi dobrzyńskiej (Por. Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578).

³⁾ Wyk. pob. Gr. bobr. II 341, 342. ⁴⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 540.

⁵⁾ Wyk. pob.

⁶⁾ Wyk. pob. Gr. bobr.; I, 97, 98, 329, 331, 402, 404, 405, 667, 671, 1366, 1367, 1383; II, 338, 410, 411.

⁷⁾ Arch. kom. Sk. t. 57 Nr. 833.

⁸⁾ Seweryn O. (1752), pisarz grodzki bobrownicki (Dissoluta dobrzyńska bez dat) i Jan O. (1789), starosta bobrownicki ziemi dobrzyńskiej (Bobr. ekstr. i tar. t. 2).

⁹⁾ Bartosz (1535-65), pieczętujący się Nałęczem (p. w.) z żoną Felicją, Jan (1535-43) i Stefan O. (1535-43) trzej bracia rodzeni, z wdową po rodzonym bracie Macieju (1539-40) i synem tegoż Stanisławem (1538-48) posiadali części w O. Rodzona siostra Bartosza, Jana i Stefana Małgorzata, żona Jana Lutomirskiego z Lipna, kwituje ich w 1543 r. z otrzymania spadku po rodzicach. Syn Bartosza Mateusz (1541-68) siedział na części w O.

Mikołaj (1541) i Jakób (1565-7), pieczętujący się Nałęczem, dziedziczyli też na drobnych cząstkach w O.

Nie wiem do jakich O. należeli Wojciech (1531) i Grzegorz (1531-45) O., szlachta zagrodowa z O. (Wyk. pob. Gr. bobr.; I, 97, 98, 160, 329, 331, 402, 404, 405; 467, 667, 671, 1366, 1367, 1383; II, 338, 341, 342, 410, 411).

129. OSSOWSCY z Ossówki pod Sierpcem (*par. goszczowska pow. rypiński*), drobna szlachta zagrodowa.

Wśród kilkunastu O., cytowanych w źródłach z lat 1498-1568¹⁾,

¹⁾ Część w O., trzymana w zastawie przez Andrzeja i żonę jego Małgorzatę, została skonfiskowana w 1498 r. (Metr. Kor. XVI, 198). Jan zwany Ludwikiem (1538-4...), wraz z zięciem posiadał cząstki w O. i Ligówku. Gotard z O. (1535-4...), szlachcie zagrodowy, spłodził czworo dzieci: Jana (1546-65), Stanisława (1546-65) i Mateusza (1546-65) zwanych Gotardami, oraz córkę Elżbietę, żonę Marcina Laskowicza, wójta z Długiego, która w 1546 r. pożywa brać o podział spadku po rodzicach. Ci trzej bracia O. Gotardowie v. Gotartowie dziedziczyli w 1564-5 r. na zagrodach w O. Jan Gasię (1539), Mikołaj Gasię (1535-4...), Marcin (1541-65), Piotr (1541), Prokop (154...), Waw-

prócz O., herbu Dołęga²⁾, nie mających naturalnie nic wspólnego z znaną rodziną O. Dołęgów z Ossowej Sieni pod Wschową, byli zapewne O. innych herbów.

O. przydomku Gasię byli prawdopodobnie jednej dzielnicy z Malonowskiemi Gasiętami z Malonowa (par. ligowska pow. lipnoski). Jakiego herbu byli ci Gasięta, powiedzieć nie umiem.

rzyniec (1541-65), mający syna Bartłomieja (1564) Walenty (1564-5) i Jan (1564-5) O. z O. byli również szlachcą zagrodową. Inny Jan (1568) dziedziczył w Maluszynie (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 959; II, 445).

²⁾ Paprocki Her. ryc. pol. wyd. Turowskiego.

130. OSSOWSCY herbu Ogończyk z Ossówki v. Ossowa pod Kikołem (*par. czernikowska pow. lipnoski*), zamożna szlachta, jedni ze Zboińskimi z Zbójna Wielkiego v. Starego (par. ruska pow. lipnoski).

Niektórzy O. v. Zboińscy, dziedzice części w graniczących z O. wsiach Steklinie Wielkim i Małym (par. czernikowska) i w sąsiednim ze Zbojnym Ciepieniu (par. ruska pow. lipnoski), pisali się Steklińskimi i Ciepieńskimi, Mikołaj z O. (1480 † 1504) był kolejno podsędkiem, chorążym i wojskim ziemi dobrzyńskiej oraz poborcą czopowego¹⁾. Zapewne synem jego był Mikołaj Zboiński v. Ossowski z Zbójna († przed 1543 r.), podczaszy dobrzyński, ojciec N. (Anny ?), żony Szymona Łążyńskiego Zielonki z Łążyna²⁾, Eufemji (1545-7) Zboińskiej v. Ossowskiej panny³⁾, Jana Ossowskiego v. Zboińskiego. Szymona Zboińskiego v. Ossowskiego i Piotra Zboińskiego v. Ossowskiego v. Steklińskiego v. Ciepieńskiego⁴⁾. Z nich Szymon (1546-68) dziedziczył na części w O., Zbojnie Wielkim i Steklinie⁵⁾. Drugi syn podczaszego Mikołaja Piotr († pomiędzy 1546 i 1564 r.) na częściach w Zbojnie Wielkim, Ossowie, Steklinie (Małym ?) i Ciepieniu, prawdopodobnie z racji urzędu ojca w pewnej zapisce sądowej nazwany podczaszym⁶⁾, z żony Elżbiety Ugoskiej z Ciecierska w pow. raciańskim, spłodził syna Jakóba Steklińskiego z Steklina Wielkiego i córki Agnieszkę, Reginę i Febronję Steklińskie, a z drugiej żony Katarzyny N. — syna Wojciecha Steklińskiego v. Zboińskiego z Steklina Wielkiego⁷⁾. Trzeci

¹⁾ Bobr. ziem. oblig. f. 19. Metr. Kor. XVII, 46; XX, 260.

²⁾ Gr. bobr. I, 755, 756. ³⁾ Gr. bobr. I, 755, 756, 1167, 1168.

⁴⁾ Gr. bobr. I, 755, 756. ⁵⁾ Gr. bobr. 755, 736, II, 3, 429, Wyk. pob.

⁶⁾ Gr. bobr. I, 45.

⁷⁾ Gr. bobr. I, 45, 303, 304, 325, 755, 756, 1167, 1168 II, 10, 47, 48, 102, 103, 169, 170, 191, 194, 229, 300, 301, 374. Wyk. pob.

syn podczaszego Mikołaja Jan (1544-68) O. v. Zboiński, zwany pod-
czaszycem v. podczaszycowiczem, na częściach w O., Zbójnie Wiel-
kim i Steklinie Małym, był żonaty z Anną Widlińską (1544-7), dzie-
dziczką części w Grodzeniu⁸⁾. Ten Jan wydaje w 1566 r. kwit po-
borowy, jako Zboiński, i wyciska na nim swój herb Ogończyk⁹⁾.

Do O. Ogończyków, jak się zdaje, nie należał Mikołaj
O., szlachcic zagrodowy z tej samej O.¹⁰⁾

⁸⁾ Gr. bobr. I, 246, 247, 342, 343, 345, 347, 348, 363, 430, 431, 524, 755,
756, 928-930, 1050-1053, 1067, 1086, 1093, 1104, 1213, 1223, 1224, 1258, 1374,
II, 48, 49, 407, 408. Wyk. pob.

⁹⁾ Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 584.

¹⁰⁾ Wyk. pob. 1531 r.

131. OSTROWICCY¹⁾ z Ostrowitego (*par. trąbińska pow.
rypiński*), drobna szlachta wieloherbowa, cząstkowa i za-
grodowa, licznie rozrodzona²⁾. Wobec braku pieczęci O.³⁾ wyliczyć
ich herbów nie jesteśmy w stanie.

O ile nam wiadomo, w XVI w. na O. dziedziczyli:

1) Potomkowie dawnych dziedziców O. herbu⁴⁾.

2) O. przydomku *Zebrzyd* herbu⁵⁾ gałąź Szczutowskich
z Szczutowa (*par. płońska pow. rypiński*), którzy używali przydomku
Zebrzyd już w końcu XV w.⁵⁾, a od graniczącego z O. Dobrego
(*par. trąbińska*) pisali się też *Dobrskiem*⁶⁾.

3) O. herbu *Dolega*⁷⁾, gałąź Szumańskich z Szuma-
ni v. Szumania w pow. sierpskim⁸⁾.

¹⁾ W księgach metrycznych parafji rypińskiej z końca XVII w. Ostro-
widzcy.

²⁾ Źródła z 1531-68 r. wymieniają 22 O.

³⁾ Pieczęcie z 1565 r. Wojciecha O., syna Jakóba Szumańskiego oraz
Szczęsnego, Mikołaja, Jana i Bartłomieja braci O., synów Pawła, są zupełnie
zniszczone (Arch. Kom. Sk. t. 57, Nr. Nr. 11 i 12). Pieczęcie innych O. za-
ginęły.

⁴⁾ Do tej rodziny należał Dersław, którego część w O. została skonfi-
skowana w 1497 r. za nieposłuszeństwo (Metr. Kor. XVI, 114).

⁵⁾ Bobr. ziem oblig. f. 18.

⁶⁾ Jakób O. *Zebrzyd* (1535-67), dziedzic części „zebrzydowskiej” w O.,
figuruje wykazie poborowym 1535 r., jako *Zebrzyd* z Dobrego, a w wykazie
154...r., jako *Zebrzyd* z Szczutowa. Rodzonym bratem Jakóba był Kacper O.
(1544-65) z Ostrowitego. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 250, 251, 1260, 1275, II, 326).

⁷⁾ Paprocki.

⁸⁾ Próż Dolegów, połowie XVI w. na Szumaniach v. Szumaniu siedzieli
Boleścice, dawniejsi od Dolegów dziedzice Szumania. (Rpis Wittyga), Szu-
mańscy, prawdopodobnie Boleścice, kwitnęli w ziemi dobrzyńskiej już w dru-
giej połowie XV w. Część Bernarda Szumańskiego w Goszczku uległa konfi-

skacie w 1497 r. (Metr. Kor. XVI, 114). Z Szumańskich Dolegów Mateusz
z Szumania († przed 1544 r.), Jakób z Szumania († przed 1544) i rodzony
brat tego ostatniego Andrzej Szumański v. Ostrowicki (1538-47) dziedziczyli
na O. Synowie Mateusza — Wojciech Mikołaj i Feliks, oraz synowie Jakóba —
Jan, Wojciech i Stanisław Szumańscy odziedziczyli po ojcach części w O.
Na mocy działów, dokonanych w 1544 r., Jan, Wojciech i Stanisław Szumańscy
zatrzymali część w Szumaniu, stryj zaś ich rodzony Andrzej Szumański v.
Ostrowicki — część w O., którą jednak natychmiast odstąpił swym synowcom.
(Wyk. pob. Gr. bobr. I, 400, 408-411). Wojciecha, syna Mateusza Szuma-
ńskiego i Wojciecha, syna Jakóba Szumańskiego, wykazy poborowe 1564-5 r.
wymieniają jako Ostrowickich.

132. OSTROWICCY herbu *Ogończyk*¹⁾ z parafjalnej wsi
Ostrowitego w *pow. lipnoskim*, zamożny i wybitny ród szla-
checki, zdawna w ziemi dobrzyńskiej osiadły. Trojan²⁾ z O. pia-
stował w 1363 r. urząd sędziego ziemi dobrzyńskiej³⁾. Inny Trojan
z O. z rodu Ogonów był w 1417-25 r. podsędkiem⁴⁾, a w 1434 r.
wojskim ziemi dobrzyńskiej⁵⁾. Syn Piotra O. († przed 1509 r.),
dziedzica O. i części Kłokocka, Jan O. (1543-68) na części Kłok-
kocka i Witkowa, archidjakon dobrzyński i kanonik katedralny
płocki, pieczętuje się w 1565 r. *Ogończykiem*⁶⁾.

Źródła z lat 1509-68 wymieniają 5 O.⁷⁾

¹⁾ Wittyg, Nieznana szlachta. ²⁾ Imię ulubione w rodzie O.

³⁾ Metr. Kor. XXVI, 182.

⁴⁾ Bobr. ziem oblig. f. 18. Ziem. drohic. t. 10077 str. 89.

⁵⁾ Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II, Nr. 578.

⁶⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57, Nr. 630.

⁷⁾ Barbara z O. († przed 1509) była 1-o v. za Mikołajem Magnusem
z Osieka Wielkiego, 2-o v. za Mateuszem Widlińskim z Widlna i Grodzenia
Grodzieńskim (Gr. bobr. I, 366-371, 396, 397, 505, 615-619).

Rodzony brat tej Barbary Piotr O. (1509) z O. i Kłokocka (Gr. bobr. I,
366-371) spłodził synów: Jana, Marcina, Feliksa i Andrzeja O. Z nich An-
drzej (1544-5) otrzymał w 1545 r. zezwolenie królewskie na wykupienie kró-
lewskiej wsi Ciołuchowa od Katarzyny Ciołuchowskiej i innych tenentaru-
szów (Metr. Kor. LXVII, 181. Gr. bobr. I, 271, 272, 330, 360, 366-371, 396, 397,
416-418, 505, 615-619). Feliks O. (1544-67) posiadał w 1564-5 r. O. (Gr. bobr.
I, 271, 272, 317, 330, 360, 366-371, 396, 397, 416-418, 505, 615-619, II, 84, 85,
192. Wyk. pob. (Marcin O. (1523-47), podstoli ziemi dobrzyńskiej (1544-7),
dziedziczył na części Rembielina (Metr. Kor. XXXVII, 446. Gr. bobr. I, 271,
272, 317, 330, 360, 366-371, 396, 397, 416-418, 505, 508, 509, 514, 620, 621,
695, 869, 870, 932, 1076). Wreszcie ostatni z synów Piotra Jan (1543-68) na
części Kłokocka i Witkowa (1564-8) był archidjakonem dobrzyńskim (1543)
i kanonikiem katedralnym płockim (1544). Wymieniają go wykazy poborowe
z 1564-5 i akta grodzkie bobrownickie t. I, str. 128-130, 271, 272, 317, 330,
360, 366-371, 396, 397, 416-418, 505, 615-619, 752-754, 824, 843, t. II, str. 195,
196, 338, 341, 412, 413.

P.

133. PAPROCCY herbu Jastrzębiec¹⁾, Cholewa²⁾ i Ogończyk³⁾, olbrzymio rozrodzona drobna szlachta przeważnie zagrodowa z różnych Paprotek (v. Paprotki v. Paprotny) w *par. sierpskiej pow. rypińskim* jako to: z P. Starych v. Starejwsi v. P. Głogółów v. P.-Gogółów v. Gogółów, P.-Brysków (P.-Brzysków, Brzesków, Breszków, Bresków) v. P. Bryskowych v. Brysków, P.-Białasów v. Białasów oraz dzisiaj zaginionych P.-Kłobuków v. Kłobuków i P.-Ogonów v. Ogonów⁴⁾.

P. Jastrzębce, zapewne najdawniejsi dziedzice P., o których heraldyk Paprocki pisze⁵⁾, że byli jedni z Grzębskimi z Grzębów (par. świedziebińska pow. rypiński⁶⁾), wyszli z P. Starych v. P.-Głogółów v. Starejwsi i dziedziczyli następnie na wszystkich P.

Późniejsi przybysze (w końcu XV w. lub na początku XVI w.) P.-Ogonowie założyli P.-Ogony i posiadali części w P.-Ogonach, Kłobukach, Białasach i Mielechowych Siedliskach v. Mielechach-Siedliskach⁷⁾.

Jeszcze później osiedlili się w P.-Bryskach i P.-Kłobukach⁸⁾, P. Cholewowie⁹⁾, gałąź Babeckich z sąsiedniego Babezarałego (par. sierpska pow. rypiński¹⁰⁾), którzy byli jedni z Do-

1) Paprocki. 2) Niesiecki, Żernicki, Pawliszczew.

3) Żernicki. Wyk. pob. Gr. bobr. (p. n.).

4) Nazwy P.-Głogółów, P.-Brysków, P.-Białasów, v. Białasów i P.-Kłobuków powstały na początku XVI w. od szlachciców mających przezwiska Głogół, Brysk, Białas v. Białas. Nazwa P.-Ogonów pochodzi od rodu jej założyciela.

5) Paprocki Her. ryc. pol. wyd. Turowskiego, str. 173, 186, 912, 931.

6) Paweł (1538-4...), Piotr (1546) i Jan (1546-64) P. dziedziczyli na cząstkach w Grzembach. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 924 i 1034).

7) Mateusz P. Ogon (1538-65) posiadał część w P.-Ogonach. Paweł P. Ogon († przed 1545 r.), dziedzic część w Ogonach, Kłobukach, Białasach i Mielechowych Siedliskach spłodził synów Stanisława, Andrzeja, Jana i Piotra P. Ogonów (1543-7). Z nich Stanisław miał syna Jana (1545), a Andrzej—syna Stanisława (1546) P. Ogon. (Gr. bobr. I, 89, 460, 461, 607-609, 692, 693, 701, 905, 922-925, 955, 994, 1019, 1037, 1090. Wyk. pob.). Mielechowe Siedliska były też zapewne częścią P.

8) Wyk. pob. Gr. bobr. 9) Niesiecki, Żernicki, Pawliszczew.

10) Marcin i Mateusz P. vel Babecey (1564-7) siedzieli na cząstkach w P. Bryskach (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 60, 119, 278). Z nich Mateusz, używający przydomku Brysk, miał syna również Mateusza P. (Gr. bobr. 1567 r. t. II, 60). Jan P. (1564-5) z przydomkiem Pięta, używanym przez Babeckich herbu Cholewa, dziedziczył na zagrodzie w P.-Kłobukach (Wyk. pob. Gr. bobr.).

brosielskimi z Dobrosielic pod Drobinem w ziemi plockiej, Wielickimi z Wielkiego pod Działyniem w pow. lipnoskim¹¹⁾, a być może i z Babeckimi-Sułockimi z Sułocina (par. sierpska pow. rypiński).

Ponieważ źródła z lat 1535-67 wymieniają aż 52 P., sądzić należy, że wówczas na P., oprócz Jastrzębców, Ogonów i Cholewów, siedzieli również P. innych herbów.

Różni P. posiadali przydomki *Bielas v. Białas*¹²⁾, *Białasowicz*, *Brysek* (Brysk, Brzisek, Brzeszek i t. p.), *Drewno*¹³⁾, *Głogół*, *Muciak* (!), *Podziad v. Podsiad i Pięta*. Ostatni z tych przydomków brali P. Cholewowie¹⁴⁾.

Andrzej P. († przed 1567 r.), ojciec Bartosza zapewne naszego heraldyka, Rosłana i Wojciecha P., a więc herbu Jastrzębiec, był w 1543-9 r. podpisarzem grodzkim bobrownickim i instygatorem urzędu grodzkiego, a następnie komornikiem ziemskim dobrzyńskim¹⁵⁾.

11) Por. Paprocki Her. Ryc. pol. wyd. Turowskiego, str. 352.

12) Przydomek Bielas v. Białas (od koloru cery lub raczej barwy włosów), spotykamy u wielu rodzin, nie mających ze sobą nic wspólnego, mianowicie u Wołękich z Wołęcina, Kukowskich z Kukowa i Paprockich z P.

13) Czy P. Drewnowie nie idą od Drewnowskich herbu Junosza z Drewnowa z ziemi nurskiej?

14) Przydomków Pięta i Pięć używali, prócz P., Babecey Cholewowie z Babezarałego, Trzecińscy z Wielkiej i Małej Trzcianki i Osieccy z Osieka pod Ligowem. Związku pokrewieństwa pomiędzy Babeckimi i P. Piętami z jednej strony, a Trzecińskimi i Osieckimi Piętami z drugiej strony dotrzeć się trudno.

15) Gr. bobr. I, 853, 854, 1001, 1268, II, 75, 118, 138, 282, bobr. ziem. oblig. f. 15. Wyk. pob. Jedna z tych zapisek (Gr. bobr. II, 118) nazywa Andrzeja komornikiem ziemskim pow. rypińskiego. Bartosz P. zapewne nasz heraldyk staje w 1567 r. trzy razy w grodzie bobrownickim razem z braćmi (Gr. bobr. II, 75, 138, 282).

134. PAPROCCY z Paprotek (*par. sobowska pow. dobrzyński*) drobna szlachta zagrodowa.

W 1531-67 r. na P. siedzi kilkunastu P., należących do różnych rodzin, mianowicie:

1) Właściwi P., najdawniejsi dziedzice P.¹⁾;

2) P. v. Ruskowscy Pazurkowie, dziedzice części w P. i sąsiednim Ruskowie (par. sobowska²⁾);

1) Katarzyna (1531-4...), wdowa po Jakóbie, Klemens (1535) i Jan (1544) syn Pawła († przed 1544) siedzieli na zagrodach w P. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 460, 461).

3) P. recte Gołębkowie z pobliskich Gołębków (par. bądkowska pow. dobrzyński³⁾), jedni z innymi Gołębkami: Winnickimi i Turskimi z okolicznych wsi Winnicy i Turzy Małej (par. bądkowska);

4) P. Lemieszowie recte Trzecińscy Lemieszowie z pobliskiej Trzcianki Wielkiej i Małej (par. bądkowska)⁴⁾ i

5) P. v. Strupczewscy Tchórzowie v. Trzórzykowie v. Tchórzewicze, dziedzice części w P. i sąsiednim Strupczewie Małym (par. sobowska)⁵⁾.

Czy Pazurkowie i Tchórzowie byli właściwie Paprockimi, czy też Ruskowskimi i Strupczewskimi, orzec nie jesteśmy w stanie. Herby wszystkich powyżej wymienionych rodzin nie są nam wiadome.

²⁾ Jan P. Pazurek v. Ruskowski (1531-47) oraz trzech bracia rodzeni Tomasz (1564-5), Andrzej (1564-7) i Bartłomiej (1564 † 1566) z żoną Dorotą (1567). P. Pazurkowie v. Ruskowscy, zapewne synowie tego Jana Pazurka, dziedziczyli na częściach w P. i Ruskowie (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 325, 326, 567, 568, 669, 670, 718, 787, 788, 1001, 1333; II, 168, 169).

³⁾ Mateusz Gołębek v. Winnicki v. Paprocki (1538-67) posiadał zagrodę w Winnicy i P. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 885; II, 230, 231, 315).

⁴⁾ Od Lemieszów Trzezińskich idą również Lemieszowie Turscy z Turzy Wielkiej (par. bądkowska). Jan (1535-65), syn jego Paweł (1544-7) i Stanisław (1535-65) P. Lemieszowie na częściach w P. należą też do szlachty zagrodowej (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 280-282, 359, 360, 377, 669, 670, 1154, 1133).

⁵⁾ Jakób Tchórzyc z P. († przed 1545 r.) spłodził synów Tchórzów v. Tchórzyków v. Tchórzewiczów: Pawła P. v. Strupczewskiego (1541-65), żonatego z Strupczewską Dobkówną, i Walentego P. (1545-7), dziedziców części w P. i Strupczewie Małym (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 77, 541-544, 861, 869, 870, 886, 887, 1076, 1096, 1147, 1149, 1150, 1214, 1282, 1285, 1362, 1363, 1379-1381). Bliskimi krewnymi tych Walentego i Pawła byli: Jan Strupczewski Tchórzyc (1545-85) z P. i Feliks Strupczewski Tchórz (1564) z Strupczewa Małego (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1380, 1381). Innych P., prócz wyżej wymienionych, źródła nie cytują.

135. PARZYMSCY z Parzymia nad Skrwą¹⁾ w par. sikorskiej w pow. dobrzyńskim i plockim²⁾, gałęź Gorzechowskich herbu niewiadomego przydomku *Fioł* i *Fiołowicz* z sąsiedniego Gorzechowa (par. siecińska pow. dobrzyński), którzy dziedzicząc jednocześnie na częściach w P., Strupczewie (par. sobowska pow. dobrzyński) i Rzuchowie (par. wierzbińska pow. lipnoński)

¹⁾ Dzisiaj Parzeń.

²⁾ Część P. na prawym brzegu Skrwy należała do pow. dobrzyńskiego (Gr. bobr.), a część na lewym brzegu Skrwy do pow. plockiego (Rpis Wityga).

w połowie XVI w. pisali się Parzymyskimi, Strupczewskimi i Rzuchowskimi.

Od Gorzechowskich Fiołów idą zapewne również Fiołowie Trzezińscy z Trzcianki Wielkiej (par. sobowska)⁴⁾.

³⁾ Części w Gorzechowie, Rembielinie i Strupczewie, skonfiskowane braciom rodzonym Janowi Fiołowi i Andrzejowi z Gorzechowa wraz z soltystwem Jana Fioła w P., nadane zostały w 1498 r. Janowi Blochowi z Kamienicy (Metr. Kor. XVII, 175, 176). Konfiskata dóbr Jana Fioła z Gorzechowa († przed 1543 r.), zwanego też Fiołem z Parzymia, jak i prawie wszystkie ówczesne konfiskaty dóbr za niestawiennictwo na wyprawy wojenne, — widocznie została cofnięta, albowiem czterej jego synowie Fiołowicze v. Fiołowie Feliks (1535-46) i Jan (1543-6) Gorzechowscy v. Parzymsey, Stanisław (1543-7) Gorzechowski v. Parzymiski v. Strupczewski oraz Paweł (1538-46) dziedziczyli na Gorzechowie, P. i Strupczewie. Ten ostatni pisał się Gorzechowskim, Strupczewskim i od posiadanej części Rzuchowa — Rzuchowskim. Wyzbył się w 1543 i 1546 r. swych części w Gorzechowie, P. i Strupczewie Małym na rzecz braci rodzonych. Syn Feliksa Fiołowicza staje 1567 r. w grodzie bobrownickim, jako Gorzechowski. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 195-198, 514, 690, 691, 788-792; II, 162, 163). Innych P. źródła nie wymieniają.

⁴⁾ Por. Gorzechowscy.

136. PINIŃSCY z Pinina (par. żalska pow. rypiński), drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa. Heraldycy nasi¹⁾ znają tylko P. herbu Jastrzębiec. Należy jednak przypuszczać, że wśród kilkunastu P., którzy w 1531-68 r. siedzieli na P., byli też P. i innych herbów²⁾. Cibora (Ścibora) P. (1530-45), być może Jastrzębca, żonatego z Anną Gizińską, dziedziczką części w Gizinku (par. ruska pow. rypiński)³⁾, niektóre wykazy poborowe z 1531-41 r. nazywają Gizińskim.

¹⁾ Niesiecki.

²⁾ Dla tych samych względów nie jesteśmy pewni, czy bracia Antoni i Jakób P., których części w P. zostały skonfiskowane w 1498 r. (Metr. Kor. XVI, 198), należą do notorycznych Jastrzębców.

³⁾ Gr. bobr. I, 571, 572, 937, 946.

137. PIÓRKOWSCY z Piórkowa po Golubiem (par. ruska pow. rypiński). Za Jagiellę na P. siedzieli Leliwowie, zapewne jednej dzielnicy z Rętfińskimi z pobliskich Rętfin (par. płońska pow. rypiński). Jan z P. z rodu Leliwów brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską¹⁾. W XVI w. na P. dziedziczą P. herbu Ogończyk, drobna szlachta, bardzo nielicznie rozrodzona, Andrzej v. Jędrzej (1545-65) i Marcin

¹⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

P. (1564-5) pieczętują się w 1565 r. Ogończykiem z inicjałami M. P. Marcina Piórkowskiego²⁾.

Być może, że od P. Ogończyków idą Radomińscy tego samego herbu z sąsiedniej wsi parafjalnej Radomina³⁾.

Źródła z lat 1517-65 wymieniają 7 P.⁴⁾

²⁾ Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. Nr. 724 i 784. W 1517-47 r. P. posiadali wójtostwo w królewskiej wsi Liniach v. Leniach Starych albo Wielkich (par. i pow. dobrzyński), nadanych 25 grudnia 1351 r. przez Władysława ks. łęczyckiego i dobrzyńskiego swemu słudze Radziejonowi (Metr. Kór. LIV, 466, 19197). Wbrew przypuszczeniom Bonieckiego ani z tych Leni Starych, ani z Lini v. Leni Małych lub Borowych (par. Sobowska pow. dobrzyński), nadanych 6 grudnia 1304 r. przez Ziemowita ks. dobrzyńskiego Jakóbowi Tholande (!) (Metr. Kor. LXIV, 25, 26, Nr. 6995), ani też z Lini v. Linego (dzisiaj Linne) w par. sadłowskiej pow. rypińskim żadna szlachecka rodzina Lińskich v. Leńskich nie wyszła.

³⁾ Por. Radomińscy.

⁴⁾ Anna Jędrzykowa z Dobrzynia (1517) i Małgorzata P. z Lipna (1517-44) uzyskały w 1517 r. zezwolenie królewskie na sprzedaż trzech włók w Liniach Wielkich v. Królewskich (Metr. Kor. XXIX, 608). Małgorzata P. miała trzech synów, dziedziców trzech włók z wójtostwem w Liniach: Jana Jędrzyzka v. Andrzyzka z Dobrzynia (1538 † pomiędzy 1539-42 r.), Bartłomieja (1538-47) i Walentego (1538-47) Piórkowskich z Lipna, z których ostatni otrzymał w 1538 r. prezentatę na probostwo w Lipnie po zmarłym Janie Łaszczu Radomińskim (Metr. Kor. XXIX, 608; LIV, 466, Nr. 19197; LIV, 442; L, 170; LI, 1. Gr. bobr. I, 21, 22, 429, 453-455, 459, 460, 547, 575-578, 624, 625, 672-674, 769, 770, 782, 783, 894, 895, 1087 Por. Radomińscy). Jan Jędrzyzek z Dobrzynia z żoną Małgorzatą (1545) powtórnie zamężną za Marcinem hutnikiem z Dobrzynia spłodził syna Jakóba P. z P. v. z Dobrzynia (1543-7), żonatego z Jadwigą Grodzeńską (1544-7), dziedziczką części w Grodzie wraz z rodzonymi stryjami Bartłomiejem i Walentym, dziedzica części w Liniach, którą stryjowie oddali mu dopiero wskutek procesu, wytoczonego w 1545 r. w grodzie (Gr. bobr. I, 21, 22, 342, 343, 345, 347, 348, 363, 547, 575, 578, 624, 625, 635, 769, 770, 782, 783, 890, 894, 895, 1051). Trzywłókową swą posiadłość w Liniach wszyscy trzej t. j. Bartłomiej, Walenty i Jakób P., uważali za własność dziedziczną powstałą z nadania (1351 r.), a nawet wystarali się w 1538 r. o zatwierdzenie tego nadania przez króla (Metr. Kor. LIV, 466 Nr. 19197). Mimo to Jan Kościelecki, wojewoda inowrocławski i starosta dobrzyński, uzyskawszy w 1545 r. snać przez pomyłką kancelarii koronnej zezwolenie królewskie na wykup tych trzech włók P. z wójtostwem w Liniach, (Metr. Kor. L. 170) prowadzi z nimi w 1545-6 r. proces w sądzie grodzkim i asesorskim i uzyskuje w 1546 r. dekret królewski (ibid. LI, 1), widocznie dla siebie nieprzychylny, gdyż ci sami P. siedzą najspokojniej w swem wójtostwie i w następnym 1547 r. (Gr. bobr. I, 1051). Nie wiem w jakim stosunku pokrewieństwa z wyżej wymienionymi P. byli Andrzej v. Jędrzej P. (1545-65), sługa Jana Moszczeńskiego z Kikola, stolnika inowrocławskiego (1545), i Marcin P. (1564-5), którzy w 1564-5 r. dziedziczyli na częściach w P. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 492, 493, 4376).

138. PIOTRKOWSCY z Piotrkowa (*par. mazowiecka pow. lipnoski*). W XV w. na P. siedzieli Doliwowie¹⁾ jednej dzielnicy z Mazowieckimi i Kijaszkowskimi z pobliskich wsi Mazowska i Kijaszkowa (*par. mazowiecka*).

Czy P., dziedziczący w XVI w. na P., dość zamożna szlachta, mało rozrodzona²⁾ należeli do Dolwów, czy też do innego jakiego rodu, wobec braku ich pieczęci orzec niepodobna.

¹⁾ Ulanowski, Materyały do historii prawa i heraldyki polskiej Nr. 387.

²⁾ Akta grodzkie bobrownickie z 1544 r. wymieniają Bartłomieja P. (l. c. I, 274, 290, 291). Mateusz i Krzysztof P. zapewne synowie tego Bartłomieja, posiadają w 1564-5 r. większą część P. (Wyk. pob.).

139. PISKORSCY herbu Dołęga¹⁾ z Piskorzyna v. Piskorzyna (*par. żalska pow. rypiński*), drobna szlachta nieznacznie rozrodzona. Zdaje się, że od nich idą Komorowscy tego samego herbu z Komorowa w par. i pow. lipnoskim²⁾.

Źródła z lat 1535-68 wymieniają 7 P.³⁾

¹⁾ Paprocki.

²⁾ Bracia Jakób (1543-65) i Stanisław (1544-67) P., prócz części w P., posiadali jeszcze części w Komorowie, a mianowicie: Jakób w 1546 r., a Stanisław w 1564-7 r. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 197, 389, 390, 404, 405, 407, 408, 786, 787, 871, 972, 1210; II, 90, 196).

³⁾ Paweł Abramowicz P. (1535-41) siedzi na zagrodzie w P. (Wyk. pob.). Źródła wymieniają również czterech P., braci rodzonych—Mateusza, Szymona, Jakóba i Stanisława. Z nich Mateusz (1544-6) i Szymon (1544-67), żonaty z Zofją Płońską (1543-65) córką Wacława, dziedziczyli na częściach w P., a Jakób (1543-65) i Stanisław (1544-67) w P. i Komorowie (Gr. bobr. I, 197, 261, 389, 403-405, 407, 408, 528, 634, 688, 694, 712, 786, 787, 871, 972, 1210, 1360; II, 90, 100-102, 134, 196). Nie wiem w jakim stopniu pokrewieństwa z tymi czterema braćmi P. byli Jarosław P. (1544-68) z P. i Czetkówów, żonaty z Jadwigą (1568), córką Jakóba Mazowieckiego Wilka, i Wojciech P. (1564-5), dziedzic części w P. (Gr. bobr. I, 261, 528, 688, 712, 786, 787, 931, 936, 1360; II, 367, 368, 381, 385, 386).

140. PŁONCZYŃSCY z Płonczyna Wielkiego v. Staroego i Płonczynka v. Płonczyna Małego (*par. mokońska pow. dobrzyński*).

Za Jagielly P. był dziedzictwem Lubów i Odrzów. Jan z P. z rodu Lubów i Jan z P. z rodu Odrzów uczestniczyli w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską¹⁾.

W 1531-67 r. P. siedzą tylko na P. Małym²⁾. Nie są to jednak

¹⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

²⁾ Płonczyn Wielki należał już wówczas do Kielpińskich.

Lubowie lub Odrzowie³⁾, lecz Głaubicze⁴⁾ i Sasowie pruscy⁵⁾, dość licznie rozrodzeni ubodzy ziemianie, używający przydomków *Sliwa, Gliwicz, Zaręba i Zarębic*.

Źródła wymieniają 12 P.⁶⁾.

³⁾ Rodziny te wiodocześnie wygasły w końcu XV w. i na początku XVI w.

⁴⁾ Por. Boniecki.

⁵⁾ P. herbu Sas pruski wylegitymowali się w Galicji z Płoneczynka w ziemi dobrzyńskiej.

⁶⁾ Niewiadomo czy do P. Gliwów czy też do Zarembów należeli Marcin P. (1538-43) i Paweł (1545) P., żonaty z siostrą Mateusza Turckiego Truszcza z Wilczej Turzy, obydwa szlachcice zagrodowi z Płoneczynka (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 224, 225, 676-678). Wojciech P. Zaremba (1531-4..., nie żyje 1545) z żony Małgorzaty († przed 1547 r.) spłodził córkę Annę (1547), żonę Jana Sinkiela, mieszczanina z Nieszawy, która swoją część w P., odziedziczoną po rodzicach, sprzedała w 1547 r. Andrzejowi Zakrzewskiemu, oraz dwóch synów Mateusza P. Zarębę v. Zarębicza (1535-45) i Jakóba P. Zarębę (1564-7), dziedziców części w Płoneczynku (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 664-666, 1129, 1130; II, 210, 211). Mateusz P. Gliwa (1543-4) posiadał część w P., a Stefan P. Gliwa (1543-7) i wdowa po nim Helena P. Gliwina (1564-7) zapewne matka Jana P. Gliwicza (1567), części w P. i Głowczynie (Gr. bobr. I, 118, 119, 135, 156, 596, 1070; II, 107, 108, 296 Wyk. pob.) Paweł P. Gliwa (1564-7) z P. i Głowczyna, żonaty z Heleną Kotarską (1567), podarował w 1567 r. część w P. jednemu z synów Mateuszowi, a część w Głowczynie — Janowi Lasockiemu (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 51, 52, 81-83, 154, 155, 171, 172, 182, 188). Miał trzech synów P. Gliwiczów: Wojciecha (1567), Andrzeja (1567-8) i Mateusza (1567), żonatego z Agnieszką (1567), córką Baltazara Kochańskiego (Wyk. pob. Gr. bobr. 81-83, 154, 155, 171, 172, 210, 211, 350).

141. PŁONIEŃSCY herbu Prus I z Płonian (*par. i pow. dobrzyński*), wybitny ród szlachecki¹⁾. Od wsi Łubki w ziemi wyszogrodzkiej, którą posiadali już w połowie XV w., pisali się Łubekiem i²⁾. Aleksy z Płonian i Łubek herbu Prus I³⁾, wójt dobrzyński (1425) chorąży (1433), a następnie (1434-43) sędzia ziemi dobrzyńskiej, spłodził syna Jakóba z Płonian i Łubek (1443-55), podkomorzego wyszogrodzkiego, wójta dobrzyńskiego⁴⁾. Aleksy Płonieński v. Łubek na Płonianach i Łubkach († 1527), był w 1504-10 r. chorążym mniejszym ziemi dobrzyńskiej, a w 1519-27 r. kasztelanem wyszogrodzkim⁵⁾. Wdowa po nim Barbara wraz z cór-

¹⁾ U Niesieckiego Płońscy z Płonnik (!) w ziemi przemyskiej i dobrzyńskiej. Straszny zamęt w wiadomościach o P. panuje u Bobrowicza i Żernickiego. Por. Płońscy z Płonnego Małego.

²⁾ U Bonieckiego i Uruskiego mylnie Lubeccy z Lubek.

³⁾ Rzyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁴⁾ L. e. t. II Nr. 367, Boniecki.

⁵⁾ Metr. Kor. XXI, 9; XXIX, 222; XXXIV, 28; XXXV, 847; XL, 619, 620, 714.

kami Małgorzatą Kossobudzką, żoną Wojciecha i Zofją Brzeską, żoną Jana Brzeskiego, wojewodzica mazowieckiego, odstąpiła w 1540 r. wójtostwo m. Dobrzynia, które od początku XV w. było w rękach P., wraz z należącą do tego wójtostwa wsią Wierzbnicą Małą⁶⁾, Marcinowi Chelmieckiemu, pisarzowi ziemi dobrzyńskiej⁷⁾.

⁶⁾ Dzisiaj Wierzbica.

⁷⁾ Metr. Kor. XLI, 86 i 139; XLV, 315, 703; LVII, 185.

142. PŁONIEŃSCY z Płonnego Małego v. Płonka (*par. płońska pow. rypiński*) patrz Płońscy.

143. PŁOŃSCY v. PŁONIEŃSCY z Płonnego (Płonego) Małego v. Płonka (*par. płońska pow. dobrzyński*)¹⁾, nadanego 13 stycznia 1346 r. przez Władysława ks. łęczyckiego i dobrzyńskiego Henrykowi z Kowalewa²⁾, niesłusznie identyfikowani³⁾ z Płonieńskimi herbu Prus I z Płonian (*par. i pow. dobrzyński*) v. Łubekiem i Łubków⁴⁾.

P. drobna szlachta cząstkowa, dość licznie rozrodzona, stanowili jedną rodzinę herbu niewiadomego.

Źródła z lat 1472-1567 wymieniają kilkunastu P.⁵⁾.

¹⁾ Parafjalna wieś Płonne v. Płonne Wielkie była w XVI w. dziedzictwem Kretkowskich.

²⁾ Bobr ziem. oblig. f. 65 i 66.

³⁾ Niesiecki, Wielądek, Bobrowicz, Żernicki.

⁴⁾ Por. Płonieński herbu Prus I.

⁵⁾ Stanisław z P. Małego zamienił w 1472 r. 10 włók w tej wsi z Andrzejem z Kretkowa, kasztelanem brzeskim, na półwłózek w Dzierznie i 50 kop groszy (Metr. Kor. XII, 109). Między Piotrem Płońskim, być może synem tego Stanisława i Mikołajem z Kretkowa, wojewodą inowrocławskim, synem Andrzeja, stanął w 1511 r. zakład u starosty dobrzyńskiego (ibid. XXIV, 427). Mateusz P. († około 1544 r.) z P. Małego, z żoną Anną Śpiegowską, która zmarła wkrótce po śmierci męża, spłodził trzy córki: Annę (1544-7), Petronelę (1544-7), Frozynę (1544-7) i syna Wincentego (1544-7). Rodzony brat Mateusza Jan P. z P. Małego, zabójca Jakóba Kielpińskiego, zabity w końcu 1564 r. czy też na początku 1547 r. przez Wawrzyńca Ciepiewskiego, miał pięcioro dzieci: Konrada (1564-7), Wojciecha (1546-7), Jakóba (1546-7), Zygmunta (1546-7) i Annę (1546-7) P., a Wencesław P. (1544-7, nie żyje 1567) z żony Barbary (1544), córki Michała Gierły i Małgorzaty Grodzieńskich, dziedzicki części w Grodzeniu — troje dzieci: syna Michała, zabitego w 1567 r., i dwie córki żyjące w 1567 r. — Zofję Szymonową Piskorską i Katarzynę (Gr. bobr. I, 65, 127, 342, 345, 347, 362, 698-700, 814, 815, 922, 972, 1001, 1006, 1008-1011, 1051, 1055, 1056, 1067, 1068, 1114, 1115; II, 100, 102, 134 Wyk. pob.).

144. POLYCHNOWSCY herbu niewiadomego (*par. bobrownicka pow. lipnoski*) drobna szlachta, nielicznie rozrodzona.

Niektórzy P., dziedzice części w Szczutowie (par. płońska pow. rypiński), w połowie XVI w. pisali się Szczutowskimi¹⁾. Pieczęć z 1565 r. Stanisława P. z P. (1535-68) jest zupełnie zniszczona²⁾.

Źródła z lat 1535-68 wymieniają 3 P.

¹⁾ Dorota P. (1538-4...), Jan (1543-65) i Wojciech (1543-65) P. v. Szczutowscy siedzą na cząstkach w Szczutowie (Wyk. pob. 1538-4... i 1565 r. Gr. bobr. I, 96, 97, 156, 1088, 1089). W grodzie bobrownickim w latach 1543-7 stają kilku Wojciechów Szczutowskich. Jeżeli Wojciech P. v. Szczutowski był jedną i tą samą osobą z Wojciechem Szczutowskim Brodą (Gr. bobr. I, 605), t. j. herbu Brodzie, w takim razie P. byłiby herbu Brodzie, t. j. należeli do niedawnych przybyszów z Mazowsza.

²⁾ Ten Stanisław P. (1535-68) z P. opłaca w 1564-5 r. podatek od półwłoczka w P. i dwóch zagrodników (Gr. bobr. I, 305, 306, 395, 396, 510, 634, 750, 751, 759, 799, 891; II, 194, 338, 339, 405, 412 Wyk. pob.).

145. PRĘCZKOWSCY z Pręczkowa v. Pręczkowów (dzisiaj Pręcuki) w par. i pow. rypińskim, wzmiankowanych w dyplomatach już w pierwszej połowie XIV w.

Za Jagielly na P. siedzieli Prusowie herbu Wilczekosy, z których Jan brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski²⁾.

W 1541-68 r. na cząstkach P. gnieźdzą się nielicznie rozrozeni P. z przydomkami *Kłos*, *Świder*, *Żyła* i bez przydomków należących do dwóch różnych rodzin, mianowicie:

1) P. herbu Prus II-Wilczekosy³⁾, najdawniejsi dziedzice P. i

2) P. przydomku *Kłos* i *Żyła*, gałęź Kłosińskich (Lubów?) z Kłosna w par. sadłowskiej pow. rypińskim, jedni z Zdanowskiemi Kłosami v. Kłoskami z Zdanowa (par. świedzieńska pow. rypiński). W Heroldji Królestwa Polskiego mieli podobno jeszcze wylegitymować się P. herbu Jastrzębiec, którzy jednak w spisach Heroldji nie figurują.

Ogółem w źródłach znaleźliśmy 8 P.⁴⁾

¹⁾ W źródłach również Pręczkowscy, Pręczkowsey, Pręczkowscy, Pręczkowscy z Pręczkowa, Pręczkowów, Pręczkowów, Pręczkowów, Pręczków.

²⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Paprocki.

⁴⁾ Katarzynę z Pręczkowów wymienia wykaz poborowy szlachty zagrodowej pow. rypińskiego z 1541 r. Andrzej P. Żyła z P. (1544-7), dwukrotnie żonaty, z pierwszej żony Barbary Chudzewskiej z Chudzewa (nie żyje 1545) splodził dwóch synów Wojciecha (1545-6) i Walentego P. Kłosa (1545-68), a z drugiej żony N. N.—syna Pawła (1567-8), którzy dziedziczyli w P. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 387, 388, 597, 598, 832, 1273; II, 235, 236, 275, 276, 316, 435).

Inny Andrzej P. przydomku Świder (1545-67) posiadał w 1564-7 r. części w P. i Wapielsku, a Stanisław P. (1564-8) — w Wapielsku (Gr. bobr. I, 604; II, 1, 13, 403, Wyk. pob.). Daniel (1564-7) żonaty z Regimą (1567), córką Jakóba Chrzczona z Wapielska i Kielpin i Sebastjan (1564-8) z siostrą tej Reginy Katarzyną (1567), siedzieli na częściach w P. i Wapielsku (Gr. bobr. II, 130, 139, 152, 153, 316, 403, Wyk. pob.). Nie wiem, którego z dwóch wyżej wymienionych Andrzejów cytuje Metryka koronna z 1554 r. (l. c. LXXXIII, 449).

R.

146. RADOCCY herbu Prawdzie z Radotek (par. rokicka pow. dobrzyński), gałęź Lutockich z Lutocina w pow. sierpskim¹⁾.

R. byli drobną szlachtą, mało rozrodzoną.

Źródła z 1547-67 r. wymieniają tylko 3 R.²⁾

¹⁾ Boniecki. Rpis Wittyga.

²⁾ Piotr R. (1547) i wdowa po nim Eufemja (1564) posiadali częśćkę w R. (Gr. bobr. I, 1112, 1113, Wyk. pob.). Michał i Stanisław bracia R. zapewne synowie Piotra i Eufemji, siedzą w 1565-7 r. na cząstkach w R. bez poddanych (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 50, 51, 139, 140).

147. RADOMIŃSCY z parafjalnej wsi Radomina w pow. rypińskim.

W drugiej połowie XIV w. i w pierwszej połowie XV w. na R. dziedziczył wybitny ród Pierzchałów.

Od Iwana v. Żywana z R., dziedzica R., Balina i Sudragów, marszałka dworu Kazimierza ks. szczecińskiego i dobrzyńskiego, który na początku XV w. z synami Pietraszem i Mikołajem wyniósł się do Prus, idą w ziemi chełmińskiej Radomińscy i Schillingsdorf-Białochowscy¹⁾. Inny Żywan v. Iwan i Jan z R., obydwoj z rodu Pierzchałów, brali udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron polski przez szlachtę dobrzyńską²⁾. W drugiej połowie XV w. R. Pierzchałowie pono nie posiadali już R.

¹⁾ Radomin wraz z Balinem i Sudragami należał do marszałka Iwana już w 1375 r. (Metr. Kor XXI, 208). Białochowscy pochodzą od syna marszałka Iwana—Mikołaja R. na Białochowie i Białochówku (Kętrzyński, O ludn. pol. w Prusach, str. 125 i 141).

²⁾ Rzyszcz. i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578. Do rodu Pierzchałów należeli zapewne również: Tyczman z R. figurujący w kilku dokumentach z połowy XIV w., obecny 13 stycznia 1346 r. w Rypinie przy nadaniu przez Władysława ks. łęczyckiego i dobrzyńskiego Henrykowi z Kowalewa Płonnego Małego (Bobr. ziem. oblig. f. 65 i 66), oraz Henryk z R. (1423) żonaty z Dorotą z Wilczyna (ibid. f. 48).

W 1535-68 r. na R. siedzą R., licznie rozrodzona drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa³⁾, mianowicie:

1) herbu Prus II-Wilczekosy⁴⁾, gałęz Zglinickich v. Zglińskich z Zglinic Wielkich i Małych w pow. sierpskim⁵⁾, jedni z Zglinickimi-Borzymińskimi z Borzymina (par. żalska pow. rypiński⁶⁾;

2) herbu Ogończyk⁷⁾, gałęz Piórkowskich z sąsiedniego Piórkowa (par. ruska pow. rypiński), czy też Krasieńskich z Krasina w pow. sierpskim⁸⁾;

3) herbu Rawicz, gałęz Tadajewskich z Tadajewa (par. osiecka pow. rypiński⁹⁾;

4) herbu Prus I, gałęz Goworowskich z Goworowa w pow. zakroczymskim, jedni z Goworowskiemi-Borzymińskimi z Borzymina (par. żalska pow. rypiński) i Suszewskimi z Suszewa (par. i pow. lipnoski)¹⁰⁾. Ci Goworowscy, jak się zdaje,

³⁾ Źródła z tych lat wymieniają dwudziestu kilku R.

⁴⁾ Paprocki, Her. ryc. pol. str. 529. Niesiecki, Siebmacher, Żernicki.

⁵⁾ Rpis Wityga.

⁶⁾ Piotr Zglinicki v. Radomiński (Wyk. pob. 1535-4... r.) posiadał cząstki w R. i Rudzie. Bartłomiej Zglinicki v. Radomiński z R. (1547 † 1564), podpisarz ziemski dobrzyński (1549), a następnie pisarz grodzki bobrownicki (Gr. bobr. I, 1243, 1296. Bobr. ziem. oblig. f. 12 i 15. Wyk. pob.) z żony Zofji (1566-7), córki Jakóba Łaszcza z R., a wdowy po Grzegorz R. v. Charszowskim, dziedziczki części w R. (Gr. bobr. II, 147. Bobr. ziem. oblig. f. 12), spłodził trzy córki Jadwigę (1566), Annę (1566) i Wiktorję (1566) R., oraz syna Sebastjana (1566-1615) Radomińskiego z Radomina (Bobr. ziem. oblig. f. 3, 4, 12, 20, 21, 25-28). Wojciech Zglinicki v. Radomiński (1544-67), żonaty z Anną Tadajewską v. Radomińską z R. (1544) posiadał cząstkę w R. (Gr. bobr. I, 260, 261, 269-271, 299, 300; II, 142, 143. Wyk. pob.). Mateusz R. (1564-7), szlachcic zagrodowy z R., sprawca biskupa płockiego w Trąbinie czy też w Rużu, pieczętuje się w 1565 r. herbem Wilczekosy z literą nazwiska R. (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 507. Wyk. pob. Gr. bobr. II, 97). Początkowa litera imienia na pieczęci Mateusza z biegiem czasu uległa zniszczeniu.

⁷⁾ Bartłomiej R., szlachcic cząstkowy w Dobrem († 1565), z żony Zofji (Doberskiej?) zostawił potomstwo (Wyk. pob.). Brat jego rodzony Wojciech R. z Brzózego (1564-5) używa w 1565 r. pieczęci własnej z herbem Ogończyk i literami J. R. (Arch. Kom. Sk. t. 57 Nr. 105).

⁸⁾ Krasieńscy z Rętfiu (par. płońska pow. rypiński), graniczących z Radominem pisali się Rętfińskimi.

⁹⁾ Walerjan Tadajewski v. Radomiński z R. zabity w 1544 r. był bratem rodzonym Anny Tadajewskiej v. Radomińskiej (1544), żony Wojciecha Zglinickiego v. Radomińskiego z R. (Gr. bobr. I, 260, 261, 269-271, 299, 300, 538, 539).

¹⁰⁾ Jeden z synów Jana Prusa Goworowskiego z Borzymina v. Borzymińskiego († przed 1546 r.) i Doroty z Paprotek-Brzesek, Bartłomiej Goworow-

byli jednej dzielnicy z mazowieckim rodem Świątków (dziedziczącym w połowie XVI w. na Kobrzyńcu pod Rypinem), od których idą Bałdowscy z Bałdowa (par. wierzbička pow. lipnoski);

5) herbu Rogala¹¹⁾;

6) herbu Cholewa, gałęz Charszowskich z Charszowa (par. rogowska pow. rypiński¹²⁾;

7) R. Łaszczowie herbu niewiadomego¹³⁾ gałęz Suski v. Borzymiński (1544-6), żonaty z Katarzyną R. z R., pisał się także Radomińskim (Gr. bobr. I, 260, 261, 269-271, 299, 300, 800, 809, 853, 854). Synowie tego Bartłomieja Wojciech i Stanisław Borzymińscy sprzedali w 1590 r. część w R. Wacławowi Jankowskiemu (Bobr. ziem. oblig. f. 24 i 25).

¹¹⁾ Andrzej R. Rogala (1539-44) z Radomina (Gr. bobr. I, 253, 254, 260, 308, 321, 322) spłodził synów Piotra R. Rogalę (1567), żonatego z Frozyną, córką Grzegorza Kobrzyńskiego i Wolciecha R. Rogalę (1567) z Radomina (Wyk. pob. Gr. bobr. II, 12, 45, 297-299).

¹²⁾ Wawrzyniec Charszowski (1543 † 1547) na części w Charszowie, dwukrotnie żonaty z N. N. i Anną R. Łaszczówną (1544-67), córką Jana R. Łaszcza i Doroty Grodzieńskiej, dziedziczką części w R. (Gr. bobr. I, 188, 214, 299, 300, 342, 343, 345, 347, 348, 363, 621, 622, 824, 983, 1051, 1242; II, 43, 103, 104, 142, 143, 146, 147, 431-435) i stąd zwany Radomińskim (ibid. I, 983), z pierwszej żony miał syna Grzegorza Radomińskiego (1546—nie żyje 1566) z Radomina (Gr. bobr. I, 983, 1115, 1188-1190, 1230, 1242. Bobr. ziem. oblig. f. 12), a z drugiej R. Łaszczówny—Łukasza (nie żyje 1567), Annę (1568), Piotra (1568), Daniela (1567-8) i Wyszka (1567-8) Charszowskich (Gr. bobr. II, 146, 147, 431-435, 438). Z synów Wawrzyńca Grzegorz R. z żony Zofji R. Łaszczówny (1566), córki Jakóba R. Łaszcza, która po zejściu z tego świata Grzegorza zaślubiła Bartłomieja R. v. Zglinickiego herbu Prus II-Wilczekosy pisarza grodzkiego bobrownickiego (Bobr. ziem. oblig. f. 12), spłodził synów Wojciecha (1566-8) i Mikołaja (1566-8) R. z R. i córkę Helenę Dobrską (1566-8) z Dobrska (Bobr. ziem. oblig. f. 12. Gr. bobr. II, 336-338). Synowie Daniela Charszowskiego na początku XVII w. stale się piszą tak samo jak ojciec, tylko Charszowskiemi (Bobr. ziem. oblig. f. 2, 3, 5, 6, 10-12).

¹³⁾ Jan Łaszcz v. Radomiński (1507 † 1538), proboszcz w Lipnie był jednym z sukcesorów Katarzyny wdowy po Janie Tolubowskim wójciny m. Lipna (Metr. Kor. XXIII, 168; LIV, 442). Dobiesław Łaszcz z R. v. Radomiński († przed 1544 r.) miał córkę Annę R. Łaszczównę (1547), dziedziczkę części w R., zamężną, za Malchrem (Melchiorem) Świeżawskim, synem Andrzeja Świeżawskiego Kawki (Gr. bobr. I, 1115, 1188-1190, 1242). Po innym Janie R. Łaszczu 1544—nie żyje 1567) część jego w R. odziedziczyły dwie córki: Anna (1544 † 1567), żona Wawrzyńca Charszowskiego v. Radomińskiego (p. w.) i Jadwiga (1544-67) 1-o voto za Stanisławem Śpiegowskim 2-o voto za Franciszkiem Karwowskim (Gr. bobr. I, 299, 300, 342, 343, 345, 347, 348, 363, 983, 1051; II, 43, 103, 104, 142, 143, 146, 147, 431-435, 438). Córka Jakóba Łaszcza z R. (nie żyje 1566), Zofja (1566-7), dziedziczka części w R., w 1566 r. była już wdową po dwóch mężach—Grzegorz R. v. Charszowskim z R. i Bartłomieju R. v. Zglinickim, pisarzu grodzkim bobrownickim (Bobr. ziem. oblig. f. 12 Gr. bobr. II, 147).

radowskich Łaszczów z Suradowa (par. wierzbięca pow. lipnoski), jednej dzielnicy z Dyblińskimi Łaszczami z Dyblina¹⁴⁾ (par. i pow. dobrzyński) i

8) R. innych niewiadomych herbów, nie należący do do żadnej z wymienionych rodzin¹⁵⁾.

¹⁴⁾ Por. Dyblińscy i Suradowscy.

¹⁵⁾ Np. Wojciech R. (1567) przydomku Kwiat (flos) i Piotr (1567), brat jego rodzony (Gr. bohr. II, 329).

148. RADZIKOWSCY herbu Ogończyk¹⁾ z starożytnej wsi parafjalnej Radzikowa v. Radzikowa Wielkiego i Radzikowa Małego²⁾ w pow. rypińskim, jedna z najstarszych i najbogatszych rodzin senatorskich ziem dobrzyńskiej z możnego pnia Ogonów, z którego wyszli prócz R., Unieńscy, Kucińscy, Kościeleccy z Skapego, Działyńscy, Wolscy, Żelscy, Sokołowscy, Kuczborscy, Chodorascy, Murzynowscy, Rudzowscy i Suszycy.

Protoplastami R. byli:

1) Ogon, żyjący w końcu XIII w., mąż zasłużony Ziemowitowi ks. dobrzyńskiemu;

2) syn jego Piotr Ogon, za Łokietka (1329) wraz z braćmi rodzonymi Pawłem kasztelanem łączyckim, Marcinem podkomorzym łączyckim i Jakóbem Ogonami, dziedzic Lubina, Woli (pod Kikolem), Dąbrówki i Murzynowa w ziemi dobrzyńskiej³⁾, a za Kazimierza W. (1350-64) kasztelan dobrzyński⁴⁾;

3) syn Piotra Ogona Andrzej najpierw z Unienia, a potem z Radzikowa i Kuczborka, kasztelan dobrzyński († 1395) i

4) syn Andrzeja Mikołaj z Kutna (1388, 1395). Od jednego z synów tego Mikołaja z Kutna — Jakusza, chorążego dobrzyńskiego, który na mocy działów familijnych, dokonanych w 1413 r. w Lipnie, otrzymał Radzikowo Wielkie i Małe⁵⁾, idą Radzikowscy. Od

¹⁾ Boniecki.

²⁾ W wykazach poborowych XVI w. Radzikowy lub Radziki Stare v. Wielkie v. Zamkowe i R. Małe v. Borowe. Dzisiaj Radziki Wielkie i Małe.

³⁾ Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 481. Płoc. grodz. wiecz. t. 10 f. 309, 310.

⁴⁾ Piotr Ogon (Cauda) świadczy 13 stycznia 1346 r. w Rypinie przy nadaniu przez Władysława ks. łączyckiego i dobrzyńskiego Henrykowi z Kowalewa Płonego Małego (Bohr. ziem. oblig. f. 65 i 66).

⁵⁾ Jakusz, chorąży dobrzyński, był obecny 13 lipca 1425 r. na rokach ziemskich w Rypinie przy oczyszczeniu szlachectwa braci Mikołaja, Michała,

innych synów Mikołaja z Kutna pochodzą Kościeleccy, Działyńscy i ich trzy gałęzi Wolscy, Żelscy i Sokołowscy, Kuczborscy i ich gałąź Chodorascy⁶⁾. Zdaje się, że ród R. wygasł w pierwszej połowie XVI w., gdyż poczynając od 1527 r. głucho o nim w źródłach⁷⁾.

Szymona i Jana herbu Lubiec z Sterdyni w pow. drohickim, Stanisława z Książopola, Wojciecha i Pawła z Kozieradów i Stefana (Ziem. drohic. t. 10077 str. 89). Brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską (Rzyszcz. i Muczk. Kod. dypl. t. II Nr. 578).

⁶⁾ Boniecki, Herbarz XI, 245 i 246. Gr. bohr.).

⁷⁾ Mikołaj R. z Radzikowów (1497 † 1518) na Radzikowach Wielkich i Małych, Łapinosie Wielkim, Chojnie, Znańcu, Ostrowie, częściach Rętfina, Piórkowa, Wąpielska, Złotopola etc. kasztelan słoński (1497), następnie rypiński (1503), wreszcie dobrzyński (1515), nie zostawił męskiego potomstwa. Z pięciu córek jego z żony Franciszki N. Małgorzata była za Piotrem z Pleckiej Dąbrowy, Katarzyna za Jakóbem z Narzymba kasztelanem płockim, Zofja za Sędziwojem Żelskim z Woli, chorążym ziem dobrzyńskiej, Helena z Stanisławem z Ław chorążym mazowieckim (żonatym 1-o voto z Anną córką Andrzeja Mińskiego, kasztelana zakroczymskiego dziedziczką części Mińska, późniejszym kasztelanem wiskim, a następnie wojewodą i vicesgerentem mazowieckim, i Barbara za Andrzejem Łosiem z Wronowy, ziemianinem pow. ciechanowskiego, później podstolim wyszogrodzkim, wreszcie stolnikiem ciechanowskim Metr. Kor. XVI, 121; XX, 57; XXVIII, 31; XXIX, 137; XXIX, 528; XXXI, 344; XXXVII, 113, 294; XLIV, 5 i 743; LXX, 285, 287. Bohr. ziem. oblig. f. 22 i 23). Zapewne bratem kasztelana Mikołaja był Jan R. (1522 † 1526), kasztelan rypiński (Metr. Kor. XXXVII, 446; XXXIX, 695). O potomstwie Jana mileżą źródła. Prawdopodobnie do rodu Ogonów R. nie należał Mikołaj Czeczna który trzymał w zastawie część R., skonfiskowaną mu w 1497 r. za uchylenie się od udziału w wyprawie wojennej i nadane wraz z innymi licznymi dobrami ziemian dobrzyńskich kasztelanowi Mikołajowi R. (Metr. Kor. XVI, 121). Córki tego ostatniego na mocy działów familijnych, dokonanych w 1540 r. w Rypinie, podzieliły się sukcesją po ojcu w sposób następujący: 1) Małgorzata Plecka otrzymała Radzikowy Wielkie z zamkiem i prawem patronatu w miejscowym kościele oraz wspólne z siostrzeńcami Łosiami lasy w Radzikowach Wielkich, Znańcu — folwarku i Wąpielsku; 2) Stanisław, Jan, Paweł, Jakób, Kacper i Hieronim Łosiowie, synowie nieżyjącej wówczas Barbary z R. Łosiowej — Znaniec Półwieski, Znaniec — Folwark, 3 włóki w Znańcu Podbornym, 5 włók w Rętfinach oraz wspólne z ciotką wyżej wymienione lasy; 3) Zofja Żelska—Radzikowy Małe i 5 włók w Złotopolu; 4) Katarzyna Narzymba—Łapinos Wielki z Ostrowem i 15 włók w Rętfinach i 5) wreszcie Helena Ławska—Chojno z Nietrzebą i prawem patronatu w kościele chojeńskim, 4 włóki z czwartą częścią karczmy i należącego do niej ogrodu w Piórkowie, 15 włók w Złotopolu i 2 włóki w Konotopie (Bohr. ziem. oblig. f. 22 i 23). Wkrótce Stanisław, Jan, Paweł, Jakób i Hieronim Łosiowie (Kacper widocznie już nie żył) dokonali ostatecznego układu z Małgorzatą Plecką co do R. Wielkich, które wraz z przyległościami ostatecznie w całości przeszły do Pleckich (Gr. bohr. I, 150-152; II, 371, 372).

149. RADZIŃSCY v. RADZYŃSCY z Radzinka v. Radzynka (*par. chojeńska pow. rypiński*), drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa.

W 1535-68 r. na R. dziedziczy kilkunastu R., prawdopodobnie należących do kilku rodzin¹⁾.

Żadnych wiadomości o herbach R. nie posiadamy.

¹⁾ W 1535-44 r. siedzą na R.: Mateusz, Andrzej, Wawrzyniec, Jan z synem Józefem, Wincenty z żoną Anną Gizińską, N. wdowa po Macieju, Stanisław i Wojciech R.—wszyscy oprócz Wawrzyńca, szlachta zagrodowa. W 1564-8 r. Józef (p. w.) syn nieżyjącego wówczas Jana, oraz bracia rodzeni Szymon, Jan i Wojciech, synowie zmarłego Andrzeja, posiadają części w R., a Tomasz R., synowiec Józefa z żoną Anną, córka Piotra i Konstancji Nałęczów v. Łążyńskich z Łążyń—zagrodę w R. i część w Dąbrówce pod Kikolem. Córka Jana, a siostrą rodzoną Józefa R. z R. (p. w.) była Katarzyna (1567) 1-o v. za Janem Kosińskim z Czetkowów v. Czetkowskim 2-o v. za opatrzonym Mateuszem Wójcikiem z Rypina (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 407, 408, 613, 614, 636, 688, 1260, 1360; II, 68, 198-204, 343, 364, 401).

150. RAKOWSCY v. REKOWSCY z Rakowa v. Rekowa (*par. i pow. rypiński*), drobna szlachta cząstkowa i zagrodowa. Posiadali przydomki *Kaszka, Kokoszka i Stary*.

Oprócz licznie rozrodzonych R. niewiadomych herbów za ostatnich Jagiellonów na R. dziedziczyli Borowscy herbu *Jastrzębiec* z Borowa (*par. rogowska pow. rypiński*), którzy od R. pisali się Rakowskimi¹⁾. Zdaje się, że R. Kokoszkowie, wymieniani w źródłach z końca XVI w., byli gałęzią Kokoszczyńskich (herbu?) z Kokoszczyzna (*par. sudraska pow. lipnoski*)²⁾. W latach 1505-68 na R. siedzi 21 R.³⁾

¹⁾ Prócz części w R., należących do różnych R., których imion nie znam, zostały skonfiskowane w 1497 r. części w R. i Borowie, trzymane w zastawie przez Bartłomieja z Borowa i żonę jego Annę z R. (Metr. Kor. XVI, 114 i 143). Mateusz R., zwany Borowczykiem, posiadał w 1564 r. cząstkę w R. (Gr. bobr. II, 305, 306).

²⁾ Jan R. Kokoszka sprzedaje w 1592 r. część w R. synowi swemu Jakóbowi (Bobr. ziem. oblig. f. 157).

³⁾ Jan z R. (1505) był żonaty z Katarzyną, córką Wojciecha Godziszewskiego; która w 1514 r., będąc już wdową, sprzedała swoją część w Godziszewach Wojciechowi Mianowskiemu. N. Rakowska (1535), Andrzej (1540-4...), Feliks (1545), Wojciech Stary (1543-5), Mikołaj (1543-5), Grzegorz (1535-9), syn jego Jakób (1564-8), Kacper (1564-8) i Sebastian z żoną Jadwigą (1564-8), siedzieli na częściach w R. Synowie Wojciecha Starego Jan R. Koszka (zabity w 1567 r. przez Piotra Czetkowskiego Szyszkę) z żoną Zofją (1567), córka Szymona R. (p. n.) i Mateusz R. Koszka (1567) posiadali części w R. i Czetkowach, a żona innego Szymona R. (1540-4...), Magdalena (1544), córka Mi-

chała i Małgorzaty Grodzieńskich Gierłów, część w Grodzieńcu. Inny Mateusz (nie żyje 1567) spłodził syna Mateusza (1567) i córkę Małgorzatę (1567), która była za Jakóbem Korytowskim, ziemianinem pow. wyszogrodzkiego. Szymon R. (1564 † 1567) z żoną Małgorzatą (1565-6), córką Stanisława Sumińskiego i Jadwigi z Roskowa, dziedziczką części w Roskowie i Kabnie, spłodził córkę Zofję (1567-8), żonę Jana R. Koszki (p. w.).

151. REMBIELIŃSCY v. RĘBIELIŃSCY z Rembielina¹⁾ pod Dobrzyniem (*par. rokicka pow. dobrzyński*).

W drugiej połowie XV w. na R. siedzą R. herbu niewiadomego, zamożna szlachta, piastująca urzędy ziemskie²⁾.

Potomkami tych R. po kądzieli byli Sumińscy herbu Leszczyc i inna jakaś rodzina, która od swego dziedzictwa w połowie XVI w. wzięła nazwisko R.³⁾

Znani heraldykom R. herbu *Lubicz*⁴⁾ zapewne są gałęzią Borzewskich tego samego herbu z Borzewa w pow. plockim⁵⁾, którzy w pierwszej połowie XVI w. już posiadali część w R.⁶⁾

Źródła z 1547-68 r. wymieniają 2 R.

¹⁾ W źródłach Rambelińscy, Rambielińscy, Rembelińscy, Rębielińscy z Rambielina, Rąbielina, Rabelina.

²⁾ Andrzej z R., żonaty z Smichną, dziedziczką części Gulbin był w 1452 r. wojskim dobrzyńskim (Metr. Kor. X, 93; XXIII, 497; XXIII, 241 cz. I Nr. 158 cz. IV Nr. 488). Piotr z R. (1480 † przed 1490) na R., Cebrzyszewie, Warzasnowie (Wrzosowie?) i części Rętfina, również wojski dobrzyński, z żony Anny, córki Ścibora Baysen (Bażeńskiego), gubernatora ziem pruskich, spłodził dwie córki Annę i Katarzynę, które w 1490 r. wraz z Mikołajem Opierzalem, swym krewnym z linii ojczystej i Stanisławem Sierakowskim dzieliły się częściami Gulbin (Bobr. ziem. oblig. f. 18 i 19). Z nich Katarzyna († przed 1544 r.), dziedziczka części R., miała dwóch mężów: N. Sumińskiego i N. N. (Tluchowskiego?), który według ówczesnego zwyczaju od majątku swej żony pisał się Rembielińskim i przekazał to nazwisko swym dzieciom—Wojciechowi i Eufemji R., żonie Jana Mazowieckiego Wilka (p. n.).

³⁾ Katarzyna z R., była matką Franciszka Sumińskiego (1543 † 1566), dziedzica części R., Włęczna, Nowogrodu, Witowaśa, Steklina Wielkiego i Mieni (Gr. bobr. I, 39, 84, 107, 108, 138, 155, 156, 248, 249, 257-260, 292, 294, 301, 302, 311-316, 489, 490, 503-508, 557, 558, 565, 597, 598, 608, 609, 620, 625, 537-640, 647-649, 686, 687, 749, 750, 763, 765, 766, 867, 911, 949, 950, 952, 953, 957, 958, 962, 963, 1181, 1182, 1188, 1190, 1191, 1200, 1231, 1255, 1263, 1264, 1266, 1267, 1274, 1288, 1292, 1295, 1304, 1357-1359; II, 16, 17, Wyk. pob.), Eufemji R. (1547) z R. i Tluchówka, żony Jana Mazowieckiego Wilka, i Wojciecha v. Alberta R. (1544-68) z R. i Tluchówka, żonatego (Gr. bobr. I, 257, 258, 1111, 1231, 1232, 1235, 1263, 1264, 1292, 1293, 1313; II, 419, Wyk. pob. Ploc. ziem. wiecz. X, 45), żonatego z Jadwigą (1544), córką Stanisława Rochny z Bądkowa (Ploc. ziem. wiecz. I. c.).

⁴⁾ Paprocki. ⁵⁾ Rpis. Wittyga.

⁶⁾ Jakób Borzewski (1546-7) i Zofja Borzewska (1564-5) siedzą na częś-

ciach w R. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 1001, 1292, 1293). Borzewscy Lubowie piastowali za Rzeczypospolitej różne urzędy w ziemi dobrzyńskiej i kwitną w niej dotychczas.

152. RĘTFIŃSCY v. RENTFIŃSCY z Rętfiń v. Rentfin¹⁾,
(*par. płońska pow. rypiński*).

Na R. za Jagielly dziedziczyli Leliwowie, zapewne jedni z Piórkowskiemi z pobliskiego Piórkowa (*par. ruska pow. rypiński*). Mikołaj z R. herbu Leliwa, obecny 13 lipca 1425 r. na rokach ziemskich w Rypinie²⁾, brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską³⁾. Nie wiadomo, czy do tej samej rodziny, czy też do innych rodzin należeli Mikołaj Opierzal (1490), dziedzic części w R. i Gulbinach⁴⁾ oraz Grzegorz, Wojciech, Marcin i Jan, którzy trzymali w zastawie części R. skonfiskowane im następnie w 1497 r. i nadane Mikołajowi Radzikowskiemu, wówczas kasztelanowi słońskiemu⁵⁾.

W 1531-68 na R. siedzą R., drobna szlachta, dość licznie rozrodzona, należąca do trzech rodzin, mianowicie:

1) Feliks R. (1538-4...)⁶⁾, szlachcic zagrodowy niewiadomego herbu i pochodzenia, być może herbu Leliwa;

2) R. herbu Ogończyk recte Krasińscy z Krasina w pow. sierpskim⁷⁾;

3) R. herbu Abdank, właściwie Kęsiccy v. Kasiccy z Kęsic v. Kasic w pow. sierpskim⁸⁾, jedni Kęsickimi-Godziszewskimi z Godziszew (*par. i pow. rypiński*).

Źródła z lat 1535-67 wymieniają 11 R.

¹⁾ W źródłach Rantfińscy, Retwińscy, z Ratfin, Ratwin, Ratfian, Ratfian, Ratfin, Rantwin i t. p. ²⁾ Ziem. drohic. t. 10077 str. 89.

³⁾ Rzyszcz i Mucz. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

⁴⁾ Bobr. ziem. oblig. f. 18 i 19. ⁵⁾ Metr. Kor. XVI, 121. ⁶⁾ Wyk. pob.

⁷⁾ Mateusz Krasiński v. Rętfiński, syn Andrzeja z R., za Zygmunta Starego dziedziczył w R., a za Zygmunta Augusta (1567) w Źródłach (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 261; II, 165, 182, 196, 223, 224, 300). Wawrzyniec Krasiński z R. (1544 † około 1549) był żonaty z Elżbietą, córką Stanisława Kęsickiego z R. vel Rętfińskiego (Gr. bobr. I, 130, 260, 261, 270, 337, 338, Bobr. ziem. oblig. f. 15). Rodzony brat Wawrzyńca Jakób Krasiński v. Rętfiński (1535 † 1566 lub 1567) z R. i Radomina z żony Barbary Szczutowskiej (1541-4) spłodził Sebastjana (1565-8), Bartłomieja (1568) i Zofję (1568) Krasińskich (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 130, 223, 224, 261, 337, 338, 482, 580, 714, 852; II, 354, 355, 366, 367). Tylko co wymieniony Sebastjan Krasiński z Wolęcina pieczętuje się w 1565 r. Ogończykiem (Arch. Kom. Sk. t. 56 Nr. 796). Pieczęć ojca jego Jakóba na kwicie poborowym z 1565 r., w którym pisarz poborowy nazywa go naprzemian Rętfińskim i Krasińskim (Arch. Kom. Sk. t. 58 Nr. 99) jest zupełnie zniszczona.

⁸⁾ Rpis Wittyga. Wojciech R. (1535-47) wraz z bratem rodzonym Stanisławem Kęsickim v. Rętfińskim (1538-44) posiadał części w R. i połowę Grązaw w ziemi michałowskiej (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 130, 250, 251, 1216. Bobr. ziem. oblig. f. 1 i 2). Ten Wojciech z żony Doroty N. miał synów Grzegorza R. z R. (1564-7) i Krzysztofa R. z R. (1564-7...) żonatego z Anną (1567), wdową po Szczutowskim, a Stanisław—córkę Elżbietę (1544) za Wawrzyńcem Krasińskim z R. i synów Pawła R. (nie żyje w 1596 r.) i Piotra R. vel Kęsickiego (1564 † przed 1595 r.) dziedzica części w R. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 130, 260, 261, 1216; II, 205, 206. Bobr. ziem. oblig. f. 1, 2, 15, 16, 56-99). Z nich Grzegorz wyciska w 1566 r. na kwicie poborowym pieczęć »własną« z herbem Lubicz i inicjałami B. V., oczywiście przygodnie pożyczoną od krewnego lub sąsiada (Arch. Kom. Sk. t. 59 Nr. 583, 581). Potomkowie tych Kęsickich w końcu XVI w. i na początku XVII w. stale piszą się tylko Rętfińskimi (Bobr. ziem. oblig. f. 1-7, 10-12, 14-17, 19-22, 25-28, 54). Synowie Piotra wzrosli w zamożność i znaczenie. Jeden z nich Stanisław (1595-6) na Rzecznem i Brzostowie w pow. lipnoskim był podwojewódzkiem ziemi dobrzyńskiej, drugi zaś — Wojciech (1590-1612), dziedzic większej części R.—podstarościm i sędzią grodzkim bobrownickim, a następnie podstolim ziemi dobrzyńskiej (Bobr. ziem. oblig. l. c).

153. ROGOWSCY z parafjalnej wsi Rogowa v. Rogowa Starego v. Wielkiego v. Kościelnego i Rogowa Małego v. Borowego v. Rogówka v. Rogówka Borowego (*pow. rypiński*), szlachta zagrodowa, licznie rozrodzona, a więc wieloherbowa. Posiadali przydomki *Pakosz*, *Podawca* i *Rożek*. Herby R. nie są nam wiadome.

Przydomek R. *Pakosz*¹⁾ mógł pochodzić od imienia Pakosław lub też nazwiska Pakojskich Pakosów, rodziny niewiadomego herbu i nieznanego heraldykom pochodzenia²⁾, których gałęź za Zygmunta Augusta siedzi na Chlebowie w pow. lipnoskim³⁾.

Źródła z lat 1535-68 wymieniają dwudziestu kilku R.⁴⁾

¹⁾ Jan R. Pakosz (1535 † 1541), wdowa po nim Pakoszowa (1541), i syn jego Szymon R. Pakosz (1546-65) posiadali zagrody w Rogówku (Gr. bobr. I, 869, 870 Wyk. pob.). ²⁾ Żernicki.

³⁾ Wojciech Pakojski Pakosz (1568) z żoną Anną siedzi na cząstce w Chlebowie (Gr. bobr. II, 416, 438, 444).

⁴⁾ Za Zygmunta Starego siedzą na Rogowie: Mikołaj (1535), Jan (1540-1) Piotr (1544), Jakób Podawca (1538-43), syn tego ostatniego Wojciech (1543-6) i zamężna córka (1543), której imienia i nazwiska nie wiemy, a na Rogówku—Jan Rożek (1535-47), Jakób (1538-4...), Jan Pakosz (1535 † 1541), wdowa po nim Pakoszowa (1541) i syn jego Szymon Pakosz (1546). W tym samym czasie Jan R. (1531-4...) siedział na części w Źródłach, a Grzegorz R. (1531-4...) w Grzembach. Za Zygmunta Augusta (1564-7) posiadają części w Rogówku: Jan, Mateusz Jakubuszek v. Jakubuszowicz, brat Krystyny, a zapewne pasierb bezpotomnie zmarłej Doroty, Szymon Pakosz (p. w.) i Wojciech wraz z rodziną: Janem, Antonim i Anną, w Rogowie Jakób († około 1567) wraz

z wnukami Pawłem, Walentym i Janem Podawcami, synami wówczas zmarłego Wojciecha, a braćmi rodzonymi również nieżyjącego innego Wojciecha, a w Źródłach — Matern, zwany Rogowczykiem (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 163, 164, 457, 841, 869, 870, 1032, 1257; II, 147, 184-186, 196, 261, 262, 292, 293).

154. ROJEWSCY¹⁾ z Rojewa (*par. rogowska pow. rypiński*).
W 1537-67 r. na R. siedzi kilkunastu R., mianowicie:

- 1) R. herbu niewiadomego, najdawniejsi dziedzice R. i
- 2) znani naszym heraldykom R. herbu Cholewa²⁾ gałęź Umińskich z Umienina-Nagielek w pow. bielskim, jedni z Umińskimi - Rokickimi z Rokicia (*par. ligowska pow. lipnoski*)³⁾ i
- 3) R. recte Psarscy niewiadomego herbu i pochodzenia⁴⁾.

¹⁾ W aktach metrycznych *par. rypińskiej* z końca XVII i z początku XVIII w. Rojowscy. ²⁾ Niesiecki.

³⁾ W księdze poborowej plockiej z 1531-52 r. (Arch. Kom. Sk. t. 52) figurują pieczęcie Umińskich z Umienina-Nagielek z herbem Cholewa odmienna. Feliks Umiński v. Rojewski (1535-47) posiadał część w R. (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 421, 422, 1090, 1091). Jan Umiński v. Rokicki (1544-7), syn Mikołaja Umińskiego z R., dziedziczył na częściach w R., Rokiciu i Wojnowie (Gr. bobr. I, 422, 423, 459, 476, 477, 572, 626, 627, 694, 1032, 1033).

⁴⁾ Heraldycy nasi znają kilka rodzin Psarskich. Ani w księdze poborowej plockiej z 1531-52 r., ani w wykazach poborowych plockich z 1531-78 r. Psarscy nie figurują. Marcin Psarski z R. (1535 † 1543 lub 1544), żonaty z Katarzyną córką Jana Brzeskiego Pękali, dziedziczką części w Brzeszczkach, pisał się również Rojewskim (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 696, 816, 817, 921, 922, 967, 968). Prócz Marcina na R. za Zygmunta Starego dziedziczy jeszcze kilku innych Psarskich.

155. ROKICCY herbu Rogala¹⁾ z Rokicia parafjalnego w *pow. dobrzyńskim*, drobna szlachta nielicznie rozrodzona. Siedzieli na R. już za Jagiellę. Dersław z R. z rodu Rogalów brał udział w 1434 r. w obiorze Jagiellończyka na tron przez szlachtę dobrzyńską²⁾. Niektórzy R. już w końcu XV w. używali przydomków *Gradek* i *Gradkowiec*. Czy to byli Rogalowie — nie wiemy.

Oprócz Gradków i Gradkowieców³⁾, źródła z lat 1497-1568

¹⁾ Paprocki. ²⁾ Rżyszcz. i Muezk. Kod. dypl. t. II Nr. 578.

³⁾ Jan Gradek (1497-1520), którego część w R. została skonfiskowana w 1497 r. za uchylenie się jego od udziału w wyprawie wojennej, był w 1520 r. egzekutorem testamentu swego krewnego Józefa Księżkiego (Metr. Kor. XVI, 132; XXIII, 761. Monum. med. aevi XVIII t. I cz. I Nr. 386). Zdaje się, że synami jego byli Wojciech (1547-65) i Andrzej (1547-65) R. Gradkowie, dziedzice części w R. (Gr. bobr. I, 1153, 1154, 1177, 1254). Jakób R. (1513) i jego synowie Jan (1545-7) Marcin (1545-6) R. Gradkowie v. Gradkowiec v. Jakubowicze, Piotr R. Gradek (1531-4...) i wdowa Katarzyna R. Gradkowa (1535-4...) posiadali części w R. (Metr. Kor. XXV, 304. Wyk. pob. Gr. bobr. I, 567, 769, 782, 1153, 1154, 1177).

wymieniają kilku R. z tego samego R., których węzłami pokrewieństwa z R. Gradkami w żaden sposób związać nie możemy. Ci R. być może należeli do innej rodziny R.⁴⁾.

Pieczęcie R. Rogalów znajdują się w księdze Recognitionum Nr. 8 w Archiwum b. Komisji Skarbu w Warszawie.

Ogółem w źródłach figuruje 12 R.

⁴⁾ Mikołaj (1513) Michał (1545-7), Mateusz (1547-65) i Stanisław (1564-5) R. na częściach w R. (Metr. Kor. XXV, 304. Gr. bobr. I, 722, 723, 1228, 1285-1287, 1306. Wyk. pob.).

156. ROKICCY z Rokicia (*par. ligowska pow. lipnoski*), drobna szlachta wieloherbowa cząstkowa i zagrodowa. Niektórzy z nich posiadają przydomki: *Długi*¹⁾, *Kierda* i *Niemsta*.

W 1531-68 r. na R. dziedziczą:

1) R. herbu Lubicz²⁾;

2) R. herbu Grzymała³⁾, zapewne jednej dzielnicy z innymi Grzymałami: Gosckiem i Goszczka (*par. goszczkowska pow. rypiński*), Domaratami Czamskimi z Czamska (*par. goszczkowska*) i Domaratami Jasieńskimi z Jasieni (*par. tluchowska pow. dobrzyński*);

3) R. herbu Cholewa, gałęź Umińskich z Umienina-Nagielek w pow. bielskim, jedni z Rojewskimi z Rojewa (*par. rogowska pow. rypiński*)⁴⁾;

4) R. przydomku *Kierdo*, prawdopodobnie gałęź Łukoskich herbu Szelię przydomku *Kierdo* z Łukoszyzna Wielkiego w pow. plockim⁵⁾;

¹⁾ Przydomków Długi i Długosz (od dużego wzrostu szlacheica) i Dłużycz (syn Długiego) używają różne rodziny, wcale z sobą nie spokrewnione, jako to: R., Strupczewscy, Trzcinięcy i Kowalkowscy. ²⁾ Paprocki.

³⁾ Marcin (1535-4...), Jan (1535-41) i Paweł (1564-5) R. Grzymałowie z R. byli szlachtą zagrodową (Wyk. pob.).

⁴⁾ W księdze poborowej plockiej z 1531-52 r. (Arch. Kom. Sk. t. 52) znajdują się pieczęcie Umińskich z Umienina-Nagielek z herbem Cholewa odmienna. Ci Umińscy, jak się zdaje, byli w bliskim pokrewieństwie (może jedni?) z Pęszyńskimi Cholewami z Chalina v. Chalińskimi (Gr. bobr. I, 423, 424). Mikołaj Umiński (1531-47) z Rokicia (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 422, 423, 457, 469-471, 476, 477, 626, 627, 694, 695, 959, 1090, 1091) splodził syna Jana Umińskiego v. Rokickiego, dziedzica części w R., Rojewie i Wojnowie (Gr. bobr. I, 422, 423, 459, 476, 477, 572, 626, 627, 694, 1032, 1033, 1090, 1091). Feliks Umiński v. Rojewski (1535-47) posiadał część w Rojewie (Wyk. pob. Gr. bobr. I, 421, 422, 1090, 1091).

⁵⁾ Rpis Wittęga. Łukosey w połowie XVI w. dziedziczą w ziemi dobrzyńskiej na cząstkach w Ligowie, graniczącym z Rokiciem, Turzy Wielkiej, Tlu-